

VASARNAP

SZABADSÁG MAGAZINE SECTION

HOHENZOLLERN VILMOS

NEMRÉGIBEN jelentek meg a volt német császár memoárjai. Ezzel a könyvvel kapcsolatban Hohenzollern Vilmos karakterének megmagyarázására érdekes cikket írt egy Joseph Collins nevű amerikai orvos. Cikkében a többi között a következőket mondja:

1890-ben mentem első ízben Németországba az a szándékkal, hogy ott neurológiát és lélektan tanuljak. Hohenzollern Vilmos abban az időtáiban két éve volt Németország császára. Dél-Németországban tartózkodtam, ahol abban az időtáiban már úgy ismerték, mint egy impulsív, arrogáns embert, aki nem tűr ellentmondást. Annyi beteges önérettel rendelkezett, hogy sokan azt mondták róla, hogy esetleg megőrül előbb utóbb. A dél-németek kijelentéseit azonban nem lehetett egészen komolyan venni, mert ellenszenvvel viseltettek a poroszok iránt s azért úgy gondoltam, hogy eltorzítják a császár jellemét és tulajdonságait is.

Amikor Észak-Németországba érkeztem, meggyőződtem arról, hogy ott teljesen más vélemény alakult ki róla. Ott azt mondták, hogy tehetséges ember, világos eszű, határozottan erős szervező készségű s a német birodalom csak örülhet annak, hogy ilyen uralkodó áll az élén. Azt is megjósolták, hogy a német birodalom világhatalmi nagyságát ő fogja megteremteni.

1890 és 1914 júliusa között, amikor Hohenzollern Vilmos olyan gesztust tett, amely az egész világ civilizációjának ártott, a volt császár ismételt is úgy viselkedett és olyan kijelentéseket tett, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy az értelmi állapota nincsen rendben. Egészen bizonyos, hogy a császár viselkedései és kijelentései az elmúlt huszonöt esztendőben nagyzási mániára, megalomániára engedtek következtetni s azt minden tárgyalagos szemlézőnek, aki a császár működését figyelemmel kísérte, be kell ismernie. Valahogyan úgy érezte, hogy ő Isten különös kiválasztottja a földön. Valósággal esalhatatlannak érezte magát s ezt érezte másokkal is.

A volt császár szeretett magáról beszélni, szeretett saját magának hizelegni s közönnnyel viseltetett a mások véleményé iránt, de csak felszínesen, mert alapjában véve nagy súlyt helyezett arra, hogy úgynevezett tehetségét elismerjék. Az a körülmény, hogy a tudományba, művészetbe, irodalomba is belelőtte az orrát, szóval olyan kérdésekbe, amelyekhez csakugyan nem értett, de elvárta, hogy szakértőnek tekintsek, arra vall, hogy borzasztóan nagyra volt saját magával s csodálatos képességeket képzelt el magáról.

Hüségét, önteltségét egy csomó esemény igazolja. Az a szerepe, amikor beleléte magát Barbarossa Frigyes szerepébe, vagy amikor Judeába zarándokolt, vagy amikor bevonult Jeruzsálembe, mint Bonifác Godfrey, az a szokása, hogy szeretett diszelegni a római császárok ruhájában és pózában, mind arra vall, hogy nem tudott betelni saját magával. Egy berlini üzletben a háború előtt a császárról kétszázhetvenhat különböző pózban készült képet lehetett kapni. Hogy mennyire az isteni gondviselés földi végrehajtójának érezte magát, azt több kijelentéséből lehet megállapítani. Emlékezzünk csak a következőkre:

"Emlékezzetek arra, hogy ti vagytok a választott nép. A Mindenható szelleme szállt belém, miután én vagyok a német császár."

"Én vagyok a Legfelsőbb Hatalom eszköze. Én vagyok a kardja, a képviselője."

"Halál azokra, akik nem hisznek hivatásomban; halál a gyáváknak."

"A német nép ellenségeinek el kell pusztulniok. Isten kívánja tönkretételüket. Isten, aki rajtam keresztül követeli tőletek azt, hogy neki engedelmessédjetek."

"Közétek megyek, én leszek az istenek és ti leszek az én népem."

"Nektek azon az uton kell haladnotok, amelyet én jelölök ki a részetekre. Nélkülem nem tehettek semmit."

Hogy mennyire kegyetlen tudott lenni, azt azzal a kijelentésével lehet igazolni, amit a német tengerészek előtt tett, akik Kinába indultak a boxer-lázadás elfojtására. "Mihelyst megközelítetek az ellenséget, ne legyetek kegyelemmel senki iránt s ne igyekezzetek foglyokra szert tenni." A katonákkal olyan esküt tétetett, hogy kötelességük teljesítése közben nem lesznek tekintettel apjukra, anyjukra, felépítésükre és gyermekeikre sem. S a Sándor gárda-

Portré a volt császárról. — Amerikai vélemény a volt császár nagyzási mániájáról. — Milyen volt Hohenzollern Vilmos fiatal éveiben? — Délnémet és északnémet vélemény. — Mit árulnak el emlékiratai?

ezredhez egy alkalommal olyan beszédet intézett, amelyben ama reményének adott kifejezést, hogy ez a hűség ezrede nem ismer kíméletet semmiféle ellenségével szemben.

Ha csakugyan tárgyilagos ítéletet akarunk mondani az ilyen ember felett, számolni kell az esetleges mentőkörülményekkel is. Figyelembe kell vennünk azt, hogy micsoda környezetben nőtt fel, hogy a parlamentnek nem tartozott felelősséggel s hogy azok a nevelési elvek, amelyekben részesült, olyanok voltak, hogy a nép akaratát és kívánságát egyáltalában nem kell figyelembe venni. Figyelembe kell vennünk azt is, hogy Hohenzollern Vilmos nemcsak uralkodott, hanem kormányzott is. Komolyan

vette a hivatását. Hiit benne. Maga nevezte ki a kancellárját, maga nevezte ki a minisztereit, a hadsereg főparancsnokát, a haditengerészet főparancsnokát, sőt a szövetségi tanács tizenhét tagját is ő nevezte ki.

Szentül hitte, hogy ő helyesen jár el a német néppel, a német nemzettel szemben, amikor úgy cselekszik, ahogy cselekedett. Erre vallanak emlékiratai is, amelyekben életét, elveit, cselekedeteit igazolni akarja. Aki ismeretlen kezébe veszi a császár memoárjait — olyan ember, mondjuk Marsla-

Deák Ferencnél egy alkalommal jókedvű társaság volt együtt. Sokat adomástak, volt tréfa bőven, egyik szó a másikat követte, amikor a társaság egyik tagja azt kérte, hogy a lapokban megjelenő Deák-adomák csakugyan Deák Ferencről származnak-e?

Deák Ferenc erre mosolyogva jegyezte meg:

— Kedves barátaim, meg kell mondanom a valóság kedvéért, hogy számos Deák-adomával olyan rokonságban állok, mint a budai keserűvízzel. Deák-víznek nevezik, a végén magam is elhiszem, hogy az elnevezés egész rendjén van, pedig hát annak se tulajdonosa nem vagyok, sem a használatára nem vágyodom.

kó, aki sohasem hallott felőle — az azt a benyomást szerezte belőle, mintha a volt császár szerény, jólelkű ember lenne, akire sohasem értettek meg. De a sorok között kiolvasni a császár igaz természetét. A sorok közül kiolvasni azt, hogy rendeltetésében még ma is hisz. Csak nem eléggé őszinte ahhoz, hogy ezt nyíltan bevallja.

A gyávaság végigvonul az egész könyvön. Nem meri a maga énjét igazán megmutatni s mintegy érzélgős elnézést vár a világtól. Azt mondja, hogy bel- és külügyi politikájában mindig megalkuvásra volt hajlandó, sőt megalkuvást gyakorolt is: Ami persze nem igaz. Hogy magát tisztára mossa, azt állítja, hogy a szociáldemokraták elleni harcban annak idején nem ő volt a felelős, hanem Bismarck.

A császárnak természetesen mindig igaza volt, különben nem lehetett volna császár. Jellemző a következő történet, amely fényt vet karakterére. Egy alkalommal a felesége a gyermeknevelésről beszélgetett vele. Először egy csomó fiuk volt s érthető, hogy ez a kérdés szóba került. A császár ingerülten így válaszolt:

— Amikor Önt feleségül vettem, ezt abban a tudatban tettem, hogy ért a gyermekneveléshez. Engem alam gondok bánatnak, tehát nem törődhetem ilyen kicsinyesekkel.

Visszont megharagudott a császárné, ha a gyermeknevelést nem hozta szóba. Valóban Hohenzollern Vilmos a megtestesült ellenmondás.

Tagadhatatlan, hogy neki nagy része volt a háború előidézésében. De ezt ma sem akarja bevallani. Középkori agya nem tudja megérteni azt, hogy az efajta memoárok talán érdekes olvasmányok, mert hiszen egy császár vallomását, vagy legalább is egy volt császár vallomását tartalmazza, de azért nem kell elhinni mindazt, amit a memoárok mondanak. A volt császár még ma is azt hiszi, s ebből a betegségből legfeljebb új felesége gyógyíthatja ki, hogy amit ő mond, azt kézpénznek kell venni s a néppel, lelke mélyén, még ma sem törődik.

Most már öregszik, akármennyire megnősült. Talán ez is öregedésének jele, hogy nálánál jóval fiatalabb nőt kívánt maga mellé. A történelemben feltétlenül bekerül Hohenzollern Vilmos. De a véres jeltől melléje bigyésztek. S a történelemírők talán mentőkörülménynek majd odairják a neve mellé, hogy már terhelt volt fiatalágában, hogy mindig nagyzási mániában szenvedett s hogy a sors olyan hatalommal ruházta fel, amellyel csakugyan módjában volt visszaélni.

A lelkiismeret, úgy látszik nem bántja, bármennyire védekezik is memoárjaiban. Nászhetét bizonyára a tőle telhető boldogsággal tölti el Doornban, anélkül, hogy hallaná az elszállt lelkek fájó dalát s sóhaját, akiket ő küldött a tulvilágra, anélkül, hogy hallaná a betegek nyögését, akik miatta szenvednek, anélkül, hogy látná a gyászba borult anyákat, özvegyeket, akik az ő nagyzási mániája következtében szomorognak.

Mindamellett gyanus a boldogsága. A lélek, még abban az embernek esetében is, aki megalomániában szenved, életjelt ad magáról s kérdéseket intéz gazdájához. S azt kérdezi tőle: tudsz-e nyugodni lenni, amikor milliók halálát közvetve te okoztad? Tudsz-e örülni, amikor a bánat köntösét öltötték magukra az emberiség milliói miattad?

Vajjon milyen választ ad lelkeinek Hohenzollern Vilmos?

Ezt a választ már nem írja meg memoárjaiban.

Aki Hohenzollern Vilmos működését figyelemmel kísérte, annak csakugyan erre a következtetésre kell jutnia: egy félboldognak, egy nagyzási mániában szenvedő embernek, akinek azonban boldognak sem lehet nevezni, olyan hatalmat adott a kezébe a sors, mint amilyennel kevés ember rendelkezett. Ezzel a hatalommal visszaélt. Lehet, hogy jóindulatú szándékok is vezették, lehet, hogy német császári öntudatában szolgálatot akart tenni hazájának, sőt tett is, de levonva ezt a feltételezett értéket működéséből, annyi bizonyos, hogy veszedelmet jelentett uralkodása nemcsak Németország, hanem az egész világ szempontjából.

Most Doornban, mint friss férj, koreai a boldogságot. Vajjon megtalálja-e? Vajjon lehet-e az az ember boldog, aki milliók boldogtalanságát okozta? Vajjon lehet-e az az ember boldog, akinek legsgorubb bírja a lelkiismeret és a lelkiismeret még a gonosz ember esetében sem ismer megalkuvást. Vajjon lehet-e boldog az az ember, aki a mások szenvedésén nem tud meghatódni?

Raith Tivadar újabb munkái

VERSEK ÉS PRÓZA

Az újkor magyar irodalmában alig tudok valakit Kasák Lajoson kívül, aki annyira sürítettettné írta, akinek a szó jelentősége a prózában is annyira fontos volna, mint Raith Tivadar esetében. Viszont, aki annyira öntudatosan hirdetné a hitet, amely, bármennyire tárgyalannak látszik is, mégis pozitív, akinek hite tulnó a fiatalság optimizmusán, mert vérell és érett fájdalommal megkeresztelt, mint Raith Tivadaré, olyan talán nincs is. Hisz, mert hinni akar — ez a filozófiája, aminek ugyan semmi köze a teológiához, de az elfogadott bölcseleti rendszerhez sem. Költeményeit prózában és kötött formájú verseit olvasva akaratlannal is egyik legszebb sora tér vissza ismételtelen a mondanivalóját felszippantó lélekhez, a melyben azt mondja:

"Jóságra jót vární, jóságod halála;
Csókot, szived adjad e mitse kívánj érte."

Ez az öntudatos, naivságtól

mentes-hit maga felér egy cselekedettel s Raith Tivadar költői alkotásainak talán legromantikusabb jelensége. Az ő jósága a legönzetlenebb hit, mert egyenesen antimaterialisztikus, mert semmiféle ellenértéket nem vár érte, mert nem keres jutalmat sem az örökkévalóság ígéréteiben, amelyben ugyan hihet, de nem fontos, sem pedig külső elismerésben, amely a hiúságra szokott támaszkodni. Hitének lényege: hinni akarni egy jobb jövőben, egy külön emberben, egy harmónikusabb társadalomban, egy ideálisabb létben. Megbecsülendő ez a művészi eszközökkel kifejezést kereső vallás s megindító az irodalomban érvényesülő olcsó kétely, felszínes irónia, elhanyagolt hitelenség mellett.

Két újabb füzetében lapozgattam a minap s ez az élmény váltotta ki belőlem a fenti megállapításokat. Az egyiké "Küzdelem, Halál, Isten" a címe, a másiké "Ölelés Keresztje." Egy helyet ezt mondja: "Magam lényege, Tavasz Szél." Minden művész

magát leplezi le, még ha a "minden-ember" kozmikus magasztosságát éneklé is. Vannak kritikusok, akik a költő alanyosságát rossz néven veszik, sőt ráfognak, hogy nem halad a korral, amikor az alkotó egyének is bele kell ovdadnia a tömegbe egy jobb jövőt szem előtt tartva. Hazugság, mert a bőrünkben nem tudunk kiugorni, még ha akarnánk is s a költő alanyosságában kifejezhető korának szubjektivitása is. Amikor ezt éneklé: "Magam lényege, Tavasz Szél," megfricskázta ezt a vérell és füsttel telepiszkolt kort, amely kacag a hílen és fiataliságon; megfricskázta mindazoknak a millióknak nevében, akiknek lényegük csakugyan a tavasz, az akarat, a cselekvés s akik fiatalok akarnak maradni, tehát hinni akarnak akkor is, a mikor a rombolást összetévesztik a csödbe került ideállal s azokra a fiatalokra, akik elhittetik magukkal, hogy öregek, rásütik, hogy okosak.

Egy helyet így zug fel a lélek Raith Tivadarban:

"Ragyogó boldog vasárnap reggelt
Adjon az Isten!"

Ezt nevezem a lélek felkiáltó jelének, egy komplikált ujjongás kivirágzásának, amelyben a szírmókat a megfelelően elhelyezett szavak helyettesítik. Így csak az tud ujjongani, akinek nem ártott meg a műveltség és a sáncárok s aki a fájdalomokon, tapasztalatokon és tudáson túl is úgy tudja meglobálni kalapját, mintha soha bánat nem érte volna. A hitek az az ereje, hogy elnézésel emlékszik a szomorúságra okaira s ilyen a Raith Tivadar hite is.

Raith Tivadar: ember és költő, akinek "küzdelmében egyetlen hű társa" a szíve. A becsületes alkotás egyetlen számbavehető forrása olyan korban, amikor az ügyesek és ravaszok el tudják hitetni a tudatlanokkal, hogy amikor nekik tapsolnak és fizetnek, akkor a tehetségnek adóznak elismeréssel.

Reményi József.

Téli este a tanyán

Irtta: Cserzy Mihály (Homok)

JÁNOS a színből aprózza a fát. Ráteszi a tuskóra, aztán a baltaal ráüt, úgy, amint az ereje engedi. A hasán egyik fele oldalt vágódik a tuskó mellé, a másik pedig lefordul róla. Ezt fölveszi, megint rácsap a baltaaléll s így apránként apró darabokká lesz a tuskó. Egyszerre csak megáll munkájában az öreg és azt mondja:

— No.

Olyasformát jelent ez, mint mikor a ló megáll az országúton s a gazda rászól, hogy: mi lösz?... Valamit lát ilyenkor a ló és nincs bátorsága neki menni. János a fadarabra mondja, hogy — no! A fadarab ugyanis nem akar megállapodni a tuskón, hol jobbra billen, hol balra, a balta hiába kínálja neki, nem tud ráütni s ezért kis idő múlva a "no" után hozzátesszi:

— Nem akarod a jót!

Másik darab fát vesz elő, azt is illegeti a tuskón, az sem "akarja a jót" s ekkor kinéz a színből és megállapítja, hogy hát persze, nini... nincs itt más hiba, mint az, hogy az ablakok rosszak. Nem látja, hogy hol egyenes a tőke lapja s ezért nem bírja megállítani rajta a fadarabot. Hümmögést magában... Így van ez. Mikor az ember betven felé ballag, sok mindent nem lát. A fát se látja. Az alkonyatot se látja. Csak észleli. Valamikor pedig meglátta. Gyönyörködött is a tanya végén a leledő nap piros mosolyában. A bucsuzól visszarágyogó sugárküllökben, a biborszerű fényben, mely befőtötté szélesen az ég alját. El is bámészkodott a színek sokféle változatán, melyek az égen gyönyörű harmóniában olvadtak össze a narancssárga színtől az acélkék-épig, mely mögött már a feketeség terjeszkedett a keleti ég alján. Pedig éppen ilyen szívesen áldozik le most is a nap. Kissé talán fázósabban,

fénytelenebbül, mivelhogy most tél van...

Nincs más tenni való, így véli János, össze kell szedni az aprófát, egy-két vessző rőzst is mellé gyűjtönak, aztán beballagni a tanyaházba az anyó mellé. Odobenn meggyújtani a dobkályhában a tüzet s annak a melege mellett eldiskurálni hol erről, hol arról, hol a mai időkről, hol a régi dolgokról, melyeknek zománca kedvesen fénylik visszsa a multból.

Amint beteszi maga után János a pitvarajtót, azt mondja: — Nem látok.

Az anyó is rámondja: — Én se.

Dehát hogy is látna a kiszákkas asszony, mikor ő is követi időben az öreg párját. Ő rajta is kiszövi minden nap új csipkeszálát az idő s lassankint már teljesen behimezi az egykor szép és üde arcot. Meg azután hogy is láthatna, mikor ő sokkal kényesebb munkát végez, mint a faaprítás. Varr. Foltozgatja az öreg fehérneműjét, mert ez is olyan portéka, mint az ember. Nyüvödik, keshed, hol itt szakad, hol amott foszlik. Ha nem viselik: általában pusztul, ha dolgoznak benne: a varrás helyén is hasad. Az anyó tübe füzéssel bajoskodik, jobbról is balról is neki-nekidöfi a cernét a tüfökának, ezért is bosszus Jánossal egyaránt.

— Le is töszöm, — mondja — holnap is nap lösz.

— Ugy, ugy — nyugtatja meg János — falatozzunk, aztán huzódjunk be.

A jóságok ekkorra már rendben vannak. A tyukok is elültek. A falatozás ezuttal hamar mögtörténik. Pörkölt-szalonna és rozskenyér a "koszt." Az öregnek jobb fogai vannak, hamarabb olvégi a falatozást, a bieskát ennek jelül keményen leestentti, aztán fölkel, bémegy a kisablakos szobába és begyújt. A plékályha hamarosan dorom-

bol, zörög, jelenti, hogy megkezdte munkáját. Kedvesen beszélget, mintha mondaná: jöhettek öregek... ide mellem... egészen közel hozzám... beszélgethettek, tündöthettek, hallgathattátok a multnak visszacsendülő szavait, melyek mindig kedvesek lesznek, mert akkor még az ifjuság muzsikált nektek is. Az erő, a kedv, a pillangószárnyakon röpdöső boldogság és olykor a szívnek forró érzése is...

Nem is soká hagyják magukat kináltatni. Az öreg után becsosz az "öreg menyeseke" is, leül a szalmaülései kis karosszékre és beszéd ered az ajkán. Miről beszél?... A mai nehez időkről, a drágaságról, arról, hogy nem lehet fejrevaló kendőt venni, az öregnek is eszma kéne, de ki bír ma kétezer koronán fölül adni egy pár lábbeliért. Azután meg hogy ezzel a pénzzel is nem lehet tudni, hogy mi lesz, lebélyegzik-e, elveszik-e megint, mert hogy az urak eszén nem lehet eligazodni, srófós az valamennyi.

Eközben lassan esteledik. A kis ablakokon az előbbi kékség egyre sötétedik. Olyanok lesznek az üvegek, mintha láthatatlan kezek firhangot akasztottak volna rájuk. A szobából a világosság gyors iramban takarodik ki és helyébe lép a homály. Előbb még ár-

nyak vetődnek a falakra az alkony világosságától, aztán az árnyak is eltűnnek s csak körvonalai látszanak az egyes tárgyaknak. Majd ezek is összeolvadnak s lassan elvesz a szem elől minden. A tekintet megpihen, nem zavarja semmi a lélekre a nyugalom szelid enyhéje ül. Az ablakon át csillag fénye reszket az estben, a szobában a kályhából búrge lángnyelvek vetnek fény-sávokat a padozatra, melyek vibrálnak egy ideig, majd eltűnnek s később újra megjelennek.

János pipára gyújt. A gyufa lángja bepirosítja az arcát, az anyó ránéz, jól esik látni így teljes világosságban a párját. Aztán hirtelen világosság váltja föl a nyomott sötétséget. Fát tett a tüzre az öregasszony. A másik perében újra feketeség ül mindenfelé. Csak a kályhaluk fényes, mint két macskaszem. A lelkek kezdenek beszélni. A gondolatok ugrándoznak, mint faágakon a cinege. Egyszer elkalandoznak a mult országútján, aztán visszatérnek és itt kóvályognak a jelen görbe és görbös ösvényen. A mult időkből emlékek rajzanak föl, mint pillangók tavaszi virágok közül, az ösvényről az öregeség panaszja, fájdalom s óhajtozik. Régi, kedves emberek lépnek elő a feledés függönyei mögül és beszélgetnek. A hangjuk is hallható, a szavak is érthető. Ezek újra eltűnnek, talán már a tetőtérkapuban járnak s helyettük egy széles patak csergedezik a lélek előtt. A félszázados párbélet hol tiszta, hol zavaros vize, melyen együtt hajóztak le öröm, boldogság, szomorúság és a bánat virágai között, egészen idáig. Mind a ketten hallgatnak. A rózsás falóra ketyegését hallgatják, mely most üti az-ötöt. A lelkük szinte elfogódik, mint mikor egy változatos, színes nagy kép előtt áll az ember. Aztán egyszerre fölrezennek.

Kutyaugatás hallatszik az udvarról. Utána ismerős hang:

— János bácsi!

— E' mög a Förgeteg István — mondja János és megy is már elébe, kézbe veven a sarokból a kutyaverő botot.

— Ugyan — neszel az anyó.

— Üsmerem a hangjárul.

Az. Valóban az. Förgeteg István jön át, aki alig egy hujjantásnyira lakik ide. Jó szomszéd, ő maga is tul van a hatvanon.

— Té vagy István?

— Én... Mit csinálnak kendtök?

— Darvadozunk az asszony-nyal.

— No, akkor éppen, jó gyüitem.

— Jókkor gyüsz mindig.

— Jó embör mindig jókkor gyün — toldja az asszony.

— Gyere be.

— Nem én, majd csak itt mondom mög amit akarok.

— No?

— Gyűjjenek át kendtök egy kis paprikásra... Lévgátuk hajnalban a hízót, mondok egy kis torát köll ejteni.

— Az ám, láttam a tüzet, mikor pörköltétek.

A két ember kis ideig még szurkálja a homokot a botvéggel, közben elmondja Förgeteg, hogy milyen vastag szalonnája lett a disznónak, mekkorák lettek a sonkák, meg hogy így fél elején szinte ráchezik már az ember a friss hurkára, kolbászra, míg egyszer csak megjelenik az anyó a konyhában, csurnak, nagykendő van rajta, a kezében pedig faromás öreg kénylampa, melyben már világit is a fagygyertya.

— Én már kész is vagyok.

— Akkor möhetünk — toldja János.

Förgeteg pedig jókedvvel fejezi be a kurta beszédet:

— Gyerünk.

A téli feketeségben parányi világosságot lehet csak látni, mely mozog és halad előre, aztán a másik tanya előtt hirtelen ellobban.

A G
K O

Hogyan kerül
kutyatolvajok
tek fejlődése
hamisbukások

A

De mi lesz
kerülnek? Hogyan
amelyek tízezer
rendelkeznek, a to
mányak ekkora t
árunkat hatalmas
gyan lehet ezt a
kezelné? Hogyan
rolni? Késztelen
szervezetnek, am
lebonyolítja.

Némi világo
napokban New Y
vaj szervezetet fe
felvevőkkel, orga
val. Ez a banda
dekedett be és
rendelkezett össze
banda tagjai New
selkide keresek
lehetne rabolni. A
litották, akitől a
kerültek. Ezek a
des vesőknek adtak
ba szállították öke

A jelentések
egy áll a dolog, h
készítettek, mint
sintérek rendelkez
dozatul esett állat

A kutyalopás
semmi azoknak a
hoz képest, amely
nyugtalanítja. A
kutyáknak adnak
szén kisstilü gaszn
zójén a hasonló sz

A GONOSZTEVŐK VILÁGÁNAK KORONÁZATLAN KIRÁLYA

Hogyan kerül át a kereskedelem tisztességes utjairól a lopott áruk óriási tömege a gonosztevők birodalmába. — A new yorki kutyatolvajok szervezete. — A bűnügyi világ titkos és hatalmas erőinek mozdítója. — A tolvajlás mesterei. — A rablószervezetek fejlődése és átídomulása az ország bonyolult intézményeihez. — A mult orgazdája. — Orgazdaság és proibíció. — A hamisbucások speciálistái, mint a tolvajszervezetek megalakításának mintái. — Amerikai és külföldi orgazdák együttműködése. — A tolvajszervezetek legkedvencebb tárgyai. — Hogyan dolgoznak megrendelésre a bandavezérek.

A FIGYELMES ujságolvasó egy esztendő leforgása alatt jó néhányszor olvashatja, hogy itt, vagy ott 100.000 dollárt emeltek el a tolvajok. Időnként még nagyobb lopott összegek is kerülnek a szeme elé az ujságok hasábjain 25.000 dollárnyi, vagy 50.000 dollárnyi értékek elrablása, már egészen közhely számba megy. Ezek alig, vagy egyáltalán fel sem keltik a közönség érdeklődését. A napi tolvajlások és rablások hírei után jönnek egyszer-egyszer az összegezesek, az összefoglalások. Ilyenkor azt olvashatjuk, hogy egy bizonyos időközben tíz, húsz milliónyi értékű selymek, szőrme, csipkék és más nagy értékű árucikkek tűntek el a kereskedelem rendes utjairól a tolvajok sötét birodalmába.

De mi lesz ezekből a lopott holmiból? Holá kerülnek? Hogyan lehet az, hogy óriás városokban, amelyek tízezernyi rendőrséggel és detektívsergéllel rendelkeznek, a tolvajok el tudják rejteni a zsák mányok ekkora tömeget. Hisz millió dollárokat érő áruknak hatalmas tömegük kell, hogy legyen. Hogyan lehet ezt a hatalmas tömeget eltüntetni és kezelni? Hogyan lehet ezt szállítani, eladni és vásárolni? Kétségtelenül kell lennie valami homályos szervezetnek, amely ezeknek az áruknak forgalmát lebonyolítja.

Némi világlósság derült erre a pontra, amikor a napokban New Yorkban a detektívek egy kutyatolvaj szervezetet fedeztek fel, egy szervezetet külön felvevőkkel, orgazdákkal, a lopott állatok szállítóival. Ez a banda speciálisan kutyatolvajlásokra rendezkedett be és az ország legtávolabbi részein is rendelkezett összeköttetésekkel. Kiderült, hogy a banda tagjai New Yorkban és a város környékén lesekldve keresték azokat a kutyákat, amelyeket el lehetne rabolni. A lopott kutyákat orgazdákhöz szállították, akiktől azután a kutyák zugkereskedőkhöz kerültek. Ezek a lopott állatokat viszont vagy rendes vevőknek adták el, vagy a távoli nyugati városokba szállították őket.

A jelentések nem mondják, valóságban azonban úgy áll a dolog, hogy a tolvajok ugyanolyan kocsikat készítettek, mint amilyenekkel a kutyakórházak és a sintérek rendelkeznek és ezeken szállították el az állatokat esett állatokat.

A kutyatolvajlás és a kutyák szállítása természetesen aránylag semmi azoknak a nagy tolvajszervezeteknek munkájához képest, amelyek a nagyobb városok lakosságát nyugtalanítják. Azok a zugkereskedők, akik lopott kutyáknak adnak helyet boltjaikban, még csak egészen kisütölő gazemberek. A tolvajlások szélesebb mezején a hasonló szerepkört betöltő egyéniség, az orgazda, vagy bandavezér, ő a tolvajszervezet igazi irányítója. Ez az ember több milliós tételekben dolgozik, ő az igazi esze a bandának, akinek alakját a mende-mondák, a legendák, a titokzatosságok egész tömege burkolja körül. A személye és működése körül fordulnak meg a bűnügyi világ titkos és hatalmas erői. Az ő nevében és érdekében történik a törvények megszámlálhatatlan áthágása. Ő a tolvajlás mestere, a gonosztevők világának koronázatlan királya. Ő az a törvény-sújtó keze oly annyira ritkán ér el, ő a szuverén tolvaj.

Az ujságolvasó sok mindent olvashat össze az orgazdaságról, de ezt a tiltott méltóságot azért talán csak a képzelet alakjának tartja, amint hogy a tolvajszervezetekkel szemben is igyekszik hitetlenkedő álláspontját fenntartani. De a bűnügyi szervezetek valóságok és épp úgy valóságosak a szervezetek vezetői. A tolvajszervezetek és vezetőik ma hatalmasabbak, rendkívüliebbek és veszedelmesebbek, mint bármikor ezelőtt. Meggazdagodtak és bonyolultakká váltak, ahogy az ország szervezete is egyre inkább bonyolódott és szétágazott. A tolvajok világának meg kell felelnie azoknak az intézményeknek, amelyekből zsákmányait meríti. Tulságosan könnyű példákat idézni az orgazdaság fejlődésére.

A mult század derekán élő orgazda olyan ember volt, aki néhány tolvajt kiküldött zsákmány után és emellett tudta, hogy mit csinálni a lopott dolgokkal. A tolvajok a postáról loptak bélyegeket, úgy adták azokat az orgazdáknak, aki a bélyegeket sokoldali összeköttetése útján készpénzt szerzett, amit 20 százalék levonása után a tolvajoknak juttatott. A tolvajok rendszeren az orgazdánál látkak, aki csaknem minden esetben valami lebujjfélélt tartott, amelynek bájában költötték el a tolvajok összeharóesolt pénzüket.

Ha a tolvajok kiürítettek egy páncélszekrényt, úgy a lopott értékeket, megint csak az orgazda értékesítette. Ő volt az, aki bált adott, ha a rendőrség elfogta einkosait. Emellett az orgazda úgy rendezte a dolgot, hogy kifelé egyáltalán nem látszott az, hogy részese vendége bűneinek. Ő mindig csak úgy szerepelt, mint egy keresma tulajdonosa, akinél tolvajok és rablók költik el pénzüket.

Ezek a lebuajok néhány évvel ezelőtt kezdtek eltűnedezni, amíg ezután jött a proibíció és lepecsételte ajtóikat és olyan helyekre számüzte vendégeiket, ahol előbb csak a tisztességes ember tartózkodott. A tolvajok seregét azonban nem pusztították el, hanem csak szétoszták. A tolvajok tovább loptak és így tovább szükségük volt az orgazda szolgálataira. Ennek megfelelően a zsákmány értékesítésére újabb szervezetek alakultak, amelyekkel sok-

kal nehezebb tárgyalni és amelyek sokkal nyilvánvalóbb szervezetek.

A tolvajszervezetek ez új formáinak megalakításánál nagyrészt a hamisbucások gyakorlóinak módszerét alkalmazták. Azok a kereskedők, akik a hamisbucásban specializáltak magukat, használták fel az ország közlekedési vonalait a nagyméretű lopási vállalkozásokra. Ilyen kereskedők kimentek kis városokba, jól ismert módszerek szerint hitelt szereztek különböző gyárosoknál és iparosoknál s azután, amikor az üzletük megtelt árukkal, az értékesebb cikkeket kosarakba csomagolták és hamis jelzések alatt, hamis címekre adták fel távoli városokba, ahol végül zugboltokban kiárusították őket. Később ezt a módszert még jobban kifejlesztették. A központi vezető, az orgazda akkor kiküldött zugkereskedőket különböző helyekre, különböző városokba, falvakba, hogy ott üzleteket nyissanak. Ezek feldolgozták magukat, hitelt szereztek és amikor az üzletük teletömődött árukkal, hirtelenül eltűntek. Minden ilyen esetben az üzletüket őrösen meredtek és a polekon álló fiókok és dobozok őrösen meredtek a későn jött vásárlóra. A lopott árukat a boltokból akkor már szomszédos helyekre szállították vasutakon, vagy más közlekedési eszközökön, ezekről a helyekről az áru az orgazda raktáraiba került. Az orgazda végül eladta a portékát olyan alacsony áron, amelyek még a legügyesebb kereskedőt is gondolkodóba ejtették.

Hosszu ideig tartott, amíg ezt a rejtélyt megoldották. Végül a hifelezők szövetségének működése útján kinyomozták a hamisbucások és csalások mesterreit, ezeknek összeköttetését az orgazdákkal. Az árukat egészen a raktáráig követték, a kifelé tisztességeseknek látszó bizományosok kezéig. Ezeket a kezeket azután bilincsekbe foglalták és gazdáik közül jó néhányat a börtönökbe küldtek.

Kiderítették azt is, hogy a lopott és orgazdáknál elrejtett áruk nagy részét a legtávolabb fekvő államokba, sőt külföldi országokba is szállították, ahol más orgazdák szerepeltek az itteniek bizományosaként. Ezek az orgazdák értékesítették az árukat, a bevett összeget pedig 20 százalék levonásával visszaküldték az első orgazdáknak. Ezek a külföldi orgazdák emellett gyakran küldtek lopott holmit az Egyesült Államokba s az itt tartózkodó einkosai hasonló módszerrel kezelték azután a dolgokat, mint ahogy előzőleg a külföldiek tették.

A lopott értékeknek távoli vidékekre való szállítása és eladása egyáltalán nem új keletű. Lopott ékszereket, bankjegyeket és értékpapírokat nemzetek során hozták már forgalomba és bizonyos lazább formájú összeköttetés regóta áll már fenn a tolvajok között ilyen értékek biztos kezelésére.

(Folytatás a 6-ik oldalon.)

A NAGYKÉPÜ

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

nagyképü ember a lelke mélyén gyáva. És semmitől sem ijed meg jobban, mint a bátor őszinteségtől. Ennek a jelenlétében hápogni kezd, ki akarja magyarázni magát s mennél őszintébb az ellenfele, annál kevesebb alkalma van arra, hogy nagyképüségét érvényesíthesse.

Nem szabad tőle megijedni. Nem szabad őt tulságosan komolyan venni. Le kell inteni, még pedig azonnal, mielőst nagyképüségét kidomborítja. Fel kell fricskázni henccegését és önteltségét. Tényekkel kell megcáfolni elképzelt nagyságát. Nem szabad neki módot adni arra, hogy úgy érezze, mintha csakugyan komolyan vennők.

Nem szabad úgy rábámulni, mint egy orákulumra. Éreztetni kell vele kicsinyességét. S a legjobb ellenszer mulatni rajta, mert semmi sem öli meg jobban a nagyképü ember önteltségét, mint a kacagás. A nevetéssel szemben védtelen.

SOK ember karrierjét annak köszönheti, hogy nagyképü. Vezető állást tölt be, amelyet kiverekedett magának könyökével s azzal a készségével, hogy el tudta hitetni az illetékes tényezőkkel, hogy "valaki." Persze, bármilyen fontos állást töltson is be, állandóan játszania kell, mert mielőst egyszer keresztüllátnak rajta, vége a dicsőségnek.

A legtöbb nagyképü ember sikere végeredményében pünkösdi királyság. S ez vigasztaló, legalább is azoknak a szempontjából, akik munkájuk, szorgalmuk, fáradozásuk és tehetségük útján akarják az életben azt a helyet betölteni, amelyre valóban rászolgáltak.

TEHÁT ne üljünk fel a nagyképü embereknek. Arról nevezetesen a többi között, hogy sokszor ellentmondanak maguknak s ezzel az ellentmondással árulják el magukat. Rántsuk le róluk a leplet, valahányszor alkalom kínálkozik s hangoztassuk, hogy fűrészpor-lelkük van.

A HÁLÁS UTÓKOR

Irta: Zsoldos László

HUSZONHAT évvel ezelőtt történt, hogy Nemesán Sali erdélyi kisbirtokán Oláhfalván értéki kutat furta valami Hirkó nevezetű marosvásárhelyi fiatal méfnök. Már a négy-száz méteres mélységhez is közeljártak, de még mindig nem bukkantak vizre. Alighogy azonban elérte a furó a négy-századik métert, egyszerre, mint a távoli mennydörgés, tompa moraj hördült föl a föld mélyéből. Eleinte halkán, majd (mintha gőzháborút kergetne) nagy zenebonával maga előtt egyre közelebb a vihar) pereröl-pererősebb dübörgéssel.

A zsiroshajú oláh, aki a gép körül összetakolt faállványon hajította a furót, erre a szótlan zajra hirtelen abbahagyta a munkát és keresztet vetett magára:

— Az ördög! — motyogta sápadtan, miközben bamba képpel bámult a mérnökre.

— Folytasd azt a furást! — kiáltott rá Hirkó; ám a dübörgés ekkor már félelmetes robajjá fokozódott, s az oláh, aki már a földet látta szűjjel, ayilni maga alatt, rémült ordítással ugrott le az állványról, hogy majd a nyakát törje belé. Hiába próbálta visszahátrálni a fiatal mérnök a hálára ijedt napszámost, az csak nyakra-főre hányta magára a keresztet, míg másik felében kétségbeesetten hadonászott a romba süvegevel, hogy:

— Hujj! Hujj! domnule, az ördög dörömböl odalent!

A robaj egyre kísértetiesebben és egyre esábitóbban hangzott fel alulról és Hirkó, amikor látta, hogy ugysem boldogul a megbokrosodott emberrel, ifju szemében a hivatásnak azzal az izgalmával, amely többekévesé mindig elfogja a lelket, ha már egészen a cél közelében érezzük magunkat, félrelökte utjából az oláh és ő maga ugrott föl a deszkáimelvényre a furó mellé. S újra megindította a gépet.

A következő pillanatban az állvány, mintha puskaport rob-

bantottak volna fel alatta, mindenesetül a levegőbe repült, s a négy-száz méteres mélységből hatalmas döréjjel vadul kitoró forró vizsgáz, mint valami bosszút lihegő, fékevesztett szellem, irtóztató erővel kapta magával és dobta fel egyszerre husz ölnyi magasba a szeresétlen fiatal mérnököt. Odafent a szédítő levegőben apró, fehér ebkölyök módjára torzalkodó taktéjai között, néhány felőköt deszkával együtt, pellyként forgatta meg a felszökött vízszlop tetején, játszott, velt, hol kicsit alakbaltatta, hol picinyig följebb ficáinkoltatva, akárcsak a városligeti céllövőbódé szökőkutacsakája a beléje vetett fürge tojást. S végül, miként csakugyan a maeska szokta az egérrel, ha már jól kimulatla magát vele és megfojtotta, gözölgő gyöngyvánkosárol csillogva lehulló vízfúzerék zápora közt szépen visszacsereztette, le a pocsolóvá átázott földre. Husz öles magasságból, hol-tan.

A nyári nap mosolyogva szórta arany sugarát az összeforrázott, agyonzuzott Hirkó holte-témére a gyilkos vízszlop, mint aki megbosszulta magát, amiért kizavarták szűzi nyugalmából, fokról-fokra lejebtörve, lassan összezsugorodott, akárcsak a mesebeli palackjába belebujó szellem és eltűnt, visszahuzódott a maga négy-száz méteres üregébe, süppedő töcsát-s (mivel dúskéntartalma volt,) szinte záptojásszagot hagyván idefönt maga után.

Nyolc óra mulva megint előtört ugyanolyan dübörgéssel a mélyből a forró, kénes szökőforrás és a következő és minden következő nyolcadik órában újra, amiből nyilvánvaló lett, hogy ez a nyolcóránként való visszkösz most állandónak ígérkezik.

Ekkor történt, hogy amint a szép és gyöngéd termétyű Nagy Etelka, az elhunyt mérnök fájdalomtól megtört menyasszonya, aki lőhalálban érkezett Marosvásárhelyről Oláhfalvá-

ra, aranyárga haját tépve roskadozott a völgyébe ravatalá-mál a rozoga Nemesánkúria tönk, nagy ebédlejtében; a másik szobából csendesen oda-somfordált hozzá Sali, a házi-gazda s részvevőn tette kérges tenyerét a boldogtalan leány vállára:

— Kedves... kedves kisasszony, ne essék kétségbe! Jó az Isten...

— És, hogy ő is, meg a gyászba-borult ara is megmutassa, hogy mennyire jó az Isten, Nemesán Lali, az oláhfalvi új kénes-gyógyfürdő boldog tulajdonosa (mert gyakorlati örmény eszével fürdőt építtetett a nyolcóránként szökő kénforrás köré), alig tíz hónap mulva oltárhoz vezette a bánatos és gyöngéd Nagy Etelkát.

A fürdő pompásan bevált, s a csinos fogadó mellé, amelyet már a második esztendőben megújítottak, az ötödik évben két új szállóépületet emeltek. Nyolcadik évre Nemesán kibővítette s részben újraépítette a fürdőházat, megnagyobbította a telep parkját és egy-kettőre európai színvonalú fürdővé varázsolta Oláhfalvát, helyesebben (minthogy Nemesán fürdője ezt a nevet kapta) Maroskénfüredet, amelynek élelmes tulajdonosa, most, ezen a nyáron ünneplte meg hangos céccoval a megalapításának — s egyúttal Nemesának házasságának is — huszonötödik évfordulóját. De a sok lombfűzéből, amely a fürdő épületeit átölelte, a huszonhat évvel ezelőtt fiatalon el-páztult kutfuró mérnöknek a falu határában süppedő jel-telen sírjára még csak egy koszorút sem vitt ki senki sem. S a szines lampionok közt, amelyeket a fürdő gyöngyudvarán cigányzene mellett hullámzó fürdővendégek feje fölött himbált az erdélyi nyáresti szellő, nem volt egyetlen egy kicsi lángoska sem, amelyet a régóta kint porladó völgyéni emlékezetére gyújtottak volna.

Éjjel aztán, amikor elmúlt a Marosvásárhelyre és az egész tár-

saság aludni tért, különös eset történt. Az előkelő nyugalmu fürdőépület előcsarnokában volt egy hatalmas üvegszekrény, amelyben mint valami kirakatban, ott lógtak sűrű sorokban egymás mellé meg egymás fölébe aggatva a vastag, göröcs botok és gumitalpu, kicsi bőrvánkosu mankók, amelyeket Maroskénfüred gyógygyült nyomorékjai hagytak ott örök emlékül. Ennek a szekrénynek füvegajtaja a jubileum éjszaka-ján (lehetett úgy három óra felé, és odakint már szürkült), egyszerre csak, mintha varázslat történt volna vele, kinyílt, és szegéről, amelyen lógott, le-toppanván a földre, kibicegett rajta egy kopott gumitalpu öreg mankó. Utána leakaszódott a szögéről, csak úgy magától, a szomszédja, egy kampósorru, vén sánta-bot, még pedig, mivel ennek már nem volt gumi az alsó végén, hát nagyot koppanva, ahogy le-ért a mozaikra. Aztán a harmadik, negyedik, ötödik, huszadik, ötvenedik, ki bot, ki mankó, olyik éppen párosával, és kibicegtek, úgy, amint betegszolgáló idejükből megszokták, valamennyien az előcsarnok közepére. Sorakoztak a kopott öreg mankó előtt (aki elsőnek lépett volt ki a szekrényből), akárcsak valami katonák. Vagy hadviselt invalidusok. És, amint már mind sorban álltak, az öreg mankó, szinte azt lehetne mondani, hogy sapkaként a szemére huzva elnyűtt, fekete hönal-vánkosát, kongó, és Istenem, oly furesán kongó-hangon, katonásan így szólott hozzájuk:

— Bajtársak! Ma nagy ünnepe volt a fürdőnek, hanem azért ezen a nagy ünnepen senki sem gondolt a falu szélén arra az elfedett sírra, amelyik nélkül ma nem volna fürdő itt ez a fürdő. Mi mankók vagyunk, mibőlénk göröcsösen kaspaszkodik mindenki, amíg nem bírja nélkülünk cipelni nyomorék festét, és bennünket is ellöknek, elhagynak, ime, lám,

még kirakatba is tesznek cégerül, mielőst a maga lábára segítették azt, aki tehetetlen állapotában ránk szorult. Min- ket is csak kihasználtak, a mi emlékezetünket sem őrzik meg kegyelettel senki: bajtársak, menjünk ki ezen az évfordulón annak az elfeledett embernek a hantjához a temetőbe.

— És megindultak a mankók kocogva, ki némán, ki pedig kopogva, mint a müláb vagy fa-cipő a fürdő előcsarnokából egyengest a temető felé. Mire odaértek a sírhoz, amely alatt Hirkó, az elfeledett mérnök és elfelejtett völgyéni nyugodott, éppen fölkel a nap. A botok előrehorgasztott kampójukkal, a mankók fekete bőrvánkosu- kal komoran álltak körül a jel-telen sírdombot és ahogy a ke-lő nap rájuk vetette vérvörösén tiündöklő sugarait (a vakító fény okozta-e, vagy valamire más káprázat!), a szomorun álldogáló néma sorok közt egyszerre nyugsgés támadt, a botok és mankók meglevenültek s helyükben állott itt egy kegyeletlen szóval emlegetett apa, ott egy elfelejtett, jó édesanya, emitt a második sorban a félkör jobb oldalán egy kigunyolt, de-rék öregnéne, mögötte, karján a gyermekével, egy elhagyott hitves, amott a tulsó részen egy kisemmizett jöttévé, meg egy nyomorba taszított hű öreg szol-ga, vagy munkás, valamivel odébb pedig, — ni, épp a ko-pott vezérmankó helyén! — egy rongvaiban szegyenkező, kiéhezett, kiszolgált katona...

Az Etelka-udvar huszonötös számu szobájában, amelynek ablakán este elfelejtették lebo-csátani az éjszakai függönyt, az erős napfényre fölriadt egy reumas fiatalember, aki véletlenül ismert a Kutfuró Hirkó esetét.

— A mankók! — rebegte ál-mosan dörzsölve a szemét. — Istenkém, beh fura álom!...

Mivelhogy az egész mankó-gyülekezés meg temetőjárás az ő álma volt. Álom. Hazudnak az álmok!

A gonosztevők világának koronázatlan királya

(Folytatás az 5-ik oldalról.)

hamisbúkasok alkalmazták ezeknek a régebbi kli- kéknek módszereit először más árukra is. Nagy ér- tőkünnél fogva a selymek, szőrme és csipkék szere- peltek már régtől fogva, mint a tolvajok legked- vesebb tárgyai, természetesen bankjegyek, éksze- rek, drágakövek és értékpapírok mellett.

Gyapju és borárúk járultak még ezekhez a há- borus drágaságban s mivel az ilyen áruk értéke sem igen esett számbavehető mértékben, ma is vál- tozatlanul a tolvajlások előterében állanak.

Azok a tolvajbandák, amelyek ezekkel az áru- kal dolgoznak természetesen gyakoroltak ezekben a kereskedelmi ágakban, sőt a bandák tagjai valamikor

kivétel nélkül kereskedtek velük. A tolvajok erősen figyelik a különböző gyárosok, kereskedők, iparosok üzletmenetét és beérkező szállítmányait. Tudják, hogy hol van kereslet és hol van kínálat, hol van- nak a készletek, honnan és hová szállítják őket. Így a tolvajszövegségek a legaprólékosabb részletekig kidolgozott tervek szerint végzik munkájukat.

Ez a munka nagyrészt megrendelésre történik. Az orgazda ismer egy kereskedőt, nagy —, vagy kis- kereskedőt, aki fel tudna használni egy bizonyos mennyiségű szőrmet, selymet, akinek megvannak az eszközei a lopott áru elrejtésére, szállításra és megfelelő áron való eladására. Megkötik az üzletet

s az orgazda kiküldi cinkosait, hogy hozzák el a ki- vánt árut. A tolvajok azután kirabolnak egy rak- tárt, ahol egy gyáros az árut tartja, vagy feltartó- zatnak egy truckot, amely az árut szállítja, vagy ki- fosztanak egy vasuti kocsi, vagy esetleg megvesz- tetnek vasuti alkalmazottakat, hajókapitányokat, akárkit, akinek csak valami köze lehet a keresett portékához.

A new yorki selyem és szőrmeraktárak járvány- szerű kifosztásánál nyíltan beszéltek, hogy leg- alább is a felét az eltűnt árunak már előre eladták az orgazdák

ÜZL

A vadma- tot ad, n- is. — A

volkanikus vadon tenyese

azoknak a toknak, amely- ver, az angol- nak idején E- meha király- a szépevü k- porított. Az- tott mexikó- az ő alattval- tanítsák. Ezek- után nevez- hawaii cowbo-

A cowboy- tos és pos- Amerikában- legnagyobb- tókön vadma- vagyis kötélh-

Ez a sp- mel jár, ny- gyáva kell- mert a vad- gukhoz esz- dak a jartus- nyeit, elpusz- szükséglet- más károkot

Egy sz- szót, hogy- nek a fiuk- a patái kök- ismerték. A- te emléke- fel után ma- annyira szer- tés.

Éjjel uta- nak indulnak- ra, mert a- megis azon- jobban mesz- ban bannak

Felkészülve a- getéssel és é- Több óra-

resztül, végre- vadmarhák tu- oszolnak és m- tók a jelző tü- lein. Mert ez- marhacsorda- vadmarhák- ják a legbizt- hegyi vadlova-

E lávake- bokrokban

ÜZIK A CSORDÁT HAWAII SZIGETEIN

A vadmarhacsordák vadászata a szigetcsoport magasfekvésű szigetjein, a lávasziklák vidékein olyan sportot ad, mely izgalom és veszedelem dolgában tulszárnyalja a legveszedelmesebb duvadaknak vadászatát is. — A nagyszerű hawaii cowboyok, vagy paniolák. — Hogyan történik a vadászat. — A fiuk között a legnagyszerűbb vadász és legvakmerőbb lassóvető és lovas egy fiatal leány.

ZOK, akik vad marhacsordákat még nem hajtottak a végtelen pusztaságokon, nem is sejtetik azt, hogy ebben mennyi sport, mennyi költészet vagyon.

A Hawaii szigetcsoport magasan fekvő szigetein, amelyeknek nagysága hatvan és négyezer négyzetméter között váltakozik, minden egyes vulkanikus hegycsúcs, fensík rengeteg területű vadon tenyésztő legelő van. Ennek a területnek a felosztás különböző fokán álló láva a talaja és ezen a tájon egyre fogyó számban vadon lelegelnek a marhacsordák. Ezek a marhacsordák a szárazságotól

sok harmat hull a bokrokról. A levegő csodálatosan tiszta és telve illatokkal. A tüzeket, amelyek körül a fiuk melegszenek, elszáradt bokrokból élesztették.

Egyszerre az egyik éles szemű cowboy mozgó árnyakat vesz észre alulról, amint közelednek a menedékkük, a lávavidék felé a dus éjjeli legelő után.

"Pipi ahiu mahai" (vadmarhák vannak alattunk), kiáltja ékes hawaii nyelven. Erre a fiuk megszorítják a hevedereket, megvizsgálják a lassókat, nehogy bármi tekintetben is hiba legyen. A csapat megindul, eleinte gondosan, ügyelve, majd pedig, teljes erővel, vadul.

Vad galoppban rohannak, keresztül sziklákon, bokrokon, árkokon, átugratva az eléjük tornyosuló akadályokat. A marhacsordát düh és egyben pánik, félelem fogja el, amint alulról, felülről, mindenfe-

A megfogott vad marhának elszállítása a hawaii cowboy igazi specialitása, amelyért megbámulják más országok hasonló fiai.

Amikor az egyik híres amerikai cowboyoknál alkalmat volt a szigeten meglátni a jelenetet, kijelentette, hogy olyan halálmegejtést, mint a hawaii cowboyok részéről, még sohasem látott.

Egy másik amerikai cowboy még nagyobb bámulatának adott kifejezést, amikor látta, hogy hogyan száguldanak a barna fiuk le a meredek, rengeteg lejtőkön, mintha nem is látnák az eléjük tornyosuló veszedelmet, hogyan vetik a hurkot egy-egy hatalmas állatnak a nyakára, hogyan száguldanak valamelyik fa felé, amely esetleg félméterföldnyire van, hogy a kötelet azon keresztül csavarhassák. Ott azután megkötözik az állatot és másnap reggel jön érte az ökrösszekér, hogy vágóhidra szállítsa el.

Amikor már megfogták az áldozataikat és a megriadt csorda többi tagjai szerteszaladtak, a fiuk lezállanak lovaikról, megláztatják a hevedereket, a lovak kifújják magukat, mert nehéz a száguldás, nyole, kilencezer lábnyi magasságban. Cigarettyára gyújtanak, beszélgetnek, miatt a megfogott vadmarhák kinjokban hörögnek, és dühükben ráják a földet.

Amikor azután kipihenték magukat, felkerekednek, újabb csordát keresnek és előről kezdődik az egész.

A vadászatok története alatt sok szerencsétlenséget, sok nagyszerű, bátor tettet jegyeztek fel. Igen sok esetben inkább meghalt a cowboy, mintsem hogy megmentse az életét azzal, hogy elvágja a lassó kötelét. Az üldözés árkon, bokron, lávabarlangokon keresztül folytatódik. Amerre a bika szalad, arra kell utána szaladnia a lovasnak is. Az egyik ilyen barlang három napig fogva tartotta John Parist. Konából. A bika és a lova is kimult, míg ő maga nem tudott felmászni a meredek szakadékra. Végre a cowboyok a rothadó állathús szagát megérezve, rájöttek arra, hogy hol van, lassó bocsájtottak le és azon felhúzták. Ismét egy másik esetben, a bika és a lovas együtt hullottak a szakadékba. A lovas, a bika és a bika halálra zútták magukat. Mikor megtalálták a hullákat, a lovasnak derekára még mindig oda volt csavarva a kötel.

És a vakmerő cowboyok mellett, a szigetek legvakmerőbbjeként üzi ezt az életveszedelmes sportot, együtt a fiukkal egy fiatal leány is. A legjobbakkal együtt üzi a vadat, hajítja a lassót és fogja

azoknak a tenyészállatoknak, amelyeket Vancouver, az angol felfedező annak idején I. Kameha-kameha királynak ajándékozott és amelyeket azután a szépnévű király Mexikóból hozott állatokkal szaporított. Az állatokkal együtt az országba esalagított mexikói vaqueroakat, cowboyokat is, hogy ezek az ő alattvalói az állatokkal való bánásmódra megtanítsák. Ezekután az importált spanyol-mexikóiak után nevezik ma még "paniolának", spanyolnak a hawaii cowboyokat.

A cowboyok Hawaii szigeten csak annyira fontos és poétikusnak tartott foglalkozás, mint itt Amerikában. Viszont a hawaii cowboyoknak egyik legnagyobb élvezete az, hogy a vulkanikus hegytetőkön vadmarhákra vadászhassanak, még pedig lassóval, vagyis kötélhurokkal.

Ez a sport, amely legalábbis annyira veszedelmes jár, mint a duvadaknak vadászata, nagyon vigyázva kell, hogy végbemenjen, annál is inkább, mert a vadmarhák sokszor a szelíd állatokat is magukhoz esalagotják. Ugyanesek ezek a vadmarhacsordák a jártukban elpusztítják a tanyáknak drótszövényeit, elpusztítanak erdőket, amelyekre pedig a vízszükséglet biztosítására oly nagy szükség van és más károkat is okoznak.

Egy szép, napfényes reggelen kiadják a jelzőt, hogy másnapra vadmarha vadászatra készüljenek a fiuk. Előkészítik a hegyi lovakat, amelyeknek a patái kökemények és amelyek a patkót sohasem ismerték. A fiuk lelkesednek, olyannyira, hogy este éneklésbe kezdenek, dacára annak, hogy alig éjfél után már fel kell kelniük a hosszú hegyi útra, annyira szeretik ezt a szép, de veszedelmes időtöltést.

Éjjel után, a tiszta, erős holdvilág mellett utnak indulnak. Gondosan nyergelnek és szállnak a lóra, mert a hegyi vadlovak, noha megszelídítették is, mégis azonnal "buckolni" kezdenek, amint kissé jobban megszorítják a hevedereiket, avagy durvábban bannak velük a kissé amugy is hívós reggelen.

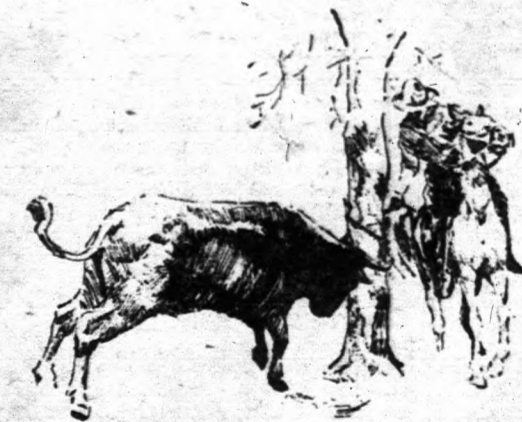
Felkészülve azután megindul a csapat, nagy eszengetéssel és égő cigarettákkal.

Több órai lovaglás után, hegyeken, erdőkön keresztül, végre olyan tisztásra ér a csapat, ahol már a vadmarhák tanyáznak. Itt azután kisebb csapatokra oszlanak és mire a nap felkél, már mindenütt láthatók a jelző tüzeik az újabb lávalakulatoknak a szélein. Mert egyik főcéljuk az, hogy odakerüljenek a marhacsorda és emez új lávaképződmények közé. A vadmarhákknak ugyanis ezek a lávaképződmények adják a legbiztosabb menedékhelyet, mert oda őket a hegyi vadlovak sem követhetik.

E lávaképződmények alatt a vidék rendkívül dus bokrokból és minden egyes mozdulásra rendkívül

löl közelednek a kiabáló, ordító emberek a lovaikon, a pányváikat forgatva. A marhacsorda szétválk. Egyesek az erdő, míg mások a hegyszegély felé törekcszenek.

A vidék szagátottsága miatt a cowboyok igazi közelségbe sohasem juthatnak a prédlájukhoz, miért is mindenfelől híreszt a hosszú pányvavetéseikért. Minden egyes embernek, minden paniolának a lassója szorosán oda van erősítve a nyeregkapájához. Elvesztetni a lassót nem szabad. Amelyikkel ez megtör

ténik, annak már soha, de sohasem lesz tekintélye a kollégái között.

Vágtatnak a fiuk, a maguk nagyszerű vad, mokány lovain. A csorda egy-egy bikája, a dültől kivörösödött szemekkel, szembeszáll velük, olyan támadással, amelynek ló ellent nem tud állni. A fiuk kiabálva, nagy ügyességgel kerülnek ki a támadásokat. Igazi vad állatokkal van dolguk, tudják, hogy sem a ló, sem a lovas nem maradhat életben, ha a földre bukott. Sokszor látni a száguldó lovat, lovas nélkül. A lovasát halálra taposta a vad csorda. Sokszor pedig egy-egy ló törí ki a lábát, vagy kap halálos sebet a tapasztalatlanabb, ügyetlenebb lovas alatt.

Izgalmas, halálosan izgalmas pillanatok ezek. Egy-egy ezerfontos bikának szarvaira rácsavarodik a pányva kötele, míg erős karok a kötéllel földre döntik a hatalmas állatot. A cowboyok a fák felé száguldanak, hogy azokra csavarhassák a lassó kötelet, nehogy az állat ereje lovat, lovasat porbadóntsón. Csak amikor már valamelyik erős fa körül csavarodott a kötel, csak akkor, egyedül csak akkor érezheti magát a lovas ismét biztonságban.

meg a megvadult állatokat. Alig tizenhét esztendő a cowboyok királynője és a lehető legvakmerőbben intézi a dolgot, teljesen ury, ahogyan a férfiak, az ő saját külön meg nem írt törvénykönyvének szerint. Számítalan esetben a csorda legnagyobb, legveszedelmesebb bikáját ő fogja meg a férficowboyoknak orra előtt.

És a fiuk egy cseppet sem szegyenlik azt, hogy egy leány a legkülönb közöttük, csak bámulják a vakmerőségét, rajonganak a szépségéért és minden szavát valóságos királyi parancsoknak veszik.

Mindenesetre rendkívül érdekes megállapítani magát azt a tényt, hogy a cowboyművészet ily magas fokra emelkedett Hawaii szigetein, noha a hawaii benszüllöttről eddig csak annyit tudtunk, hogy uszában ninesen párja a világon.

Szinte el sem tudja az ember képzelni a dallamos, mássalhangzótlan hawaii nevű hegyek tetején és oldalain a lassóval ellátott cowboyokat. Szinte el sem képzelheti az ember azt, hogy az uktelek, a rotszoknyában táncoló táncosnők szigetvilágában is él a cowboyromantika, hogy ott is dallás cowboyok és még daliasabb cowgörlök üzik a csordát és lovagolják a vadlovakat.

Szóval a vadnyugat romantikája nem szorítkozik egyedül és kizárólag az amerikai kontinensre. Nemesak cowboyok és délamerikai gauchook vannak a világon, hanem vannak paniolák is és voltak, még csak nem is olyan régen voltak a Hortobágyon esztendő, akik később oly jól megültek a paripát és kezelték a karikást.

ember sí-
dördi ki-
alább is
fik mun-
k és te-
ben azt
óban rá-

agyképü
etesek a
entmon-
entmon-
ntsuk le
alkalom
ogy fü-

László

is tesznek, cé-
a maga lábára
aki tehetetlen
nk szorult. Min-
használtak, a mi
sem örzi meg
enki: bajtársak,
en az évfordulón
ledett embernek
temetőbe.

Itak a mankók
nán, ki pedig ko-
müláb vagy fa-
elősarnokából
mető felé. Mire
hoz, amely alatt
edett mérnök és
gény nyugodott,
a nap. A botok
kampójukkal,
ete bőrvánkosuk-
lták körül a jel-
és ahogy a ke-
tetette vérvörö-
srairait (a vakító
vagy valaminő
, a szomorun
sorok közt egy-
s támadt, a bo-
megelevenültek
lott itt egy ke-
emlegetett apa,
ett, jó édesanya,
sorban a félkör
y kigunyólt, de-
mögötte, karján
egy elhagyott
tulsó részen egy
ttevő, meg egy
ott hü öreg szol-
kás, valamivel
ni, épp a ko-
kó helyén!
n szegyenkező,
igált katoná...

divar huszonötös
ban, amelynek
felejtették lebo-
kai függőnyt, az
a fölriadt egy
nber, aki vélet-
Kutfuró Hírkó

l — rebegte ál-
e a szemét. —
fura álom! ...
z egész mankó-
temetőjárás az
om.

álmok?

hozzák el a ki-
bolnak egy rak-
vagy feltartoz-
zállítja, vagy ki-
esetleg megvesz-
ajókapitányokat,
lehet a keresett

ktárak járvány-
ték, hogy leg-
ár előre eladták

VIASARNAP NAGY HUMOROS OLDAL

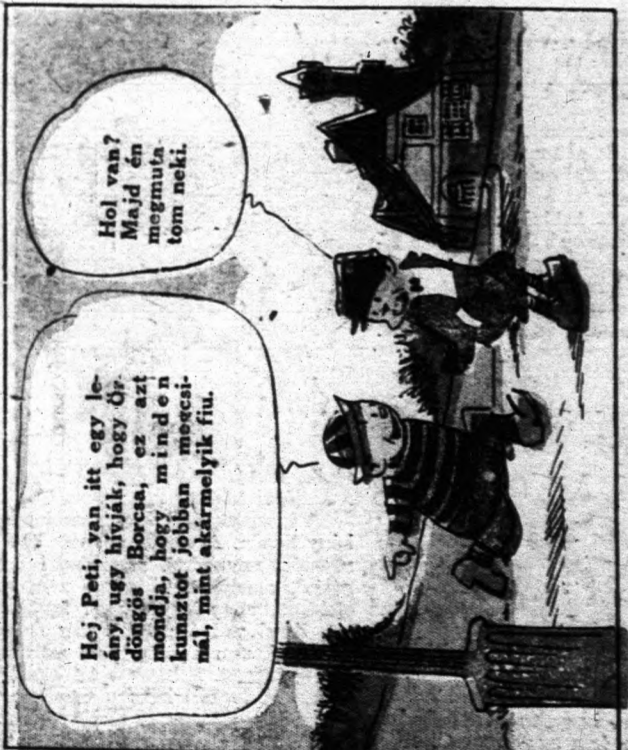
Rajzolta:
Gene Byrnes

**Csintalan Peti
Kalandjai**

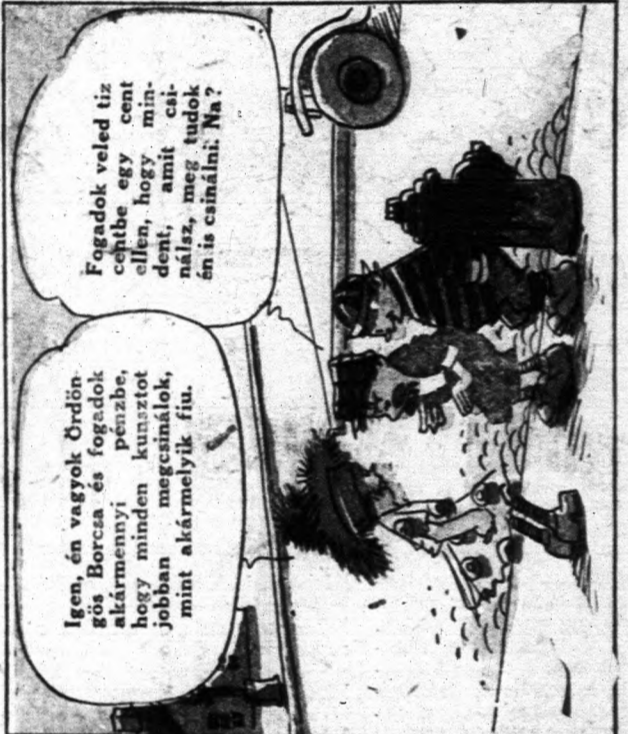
Me: ma!
Ez nagyon könnyű!

Jaj!
Nézsd!

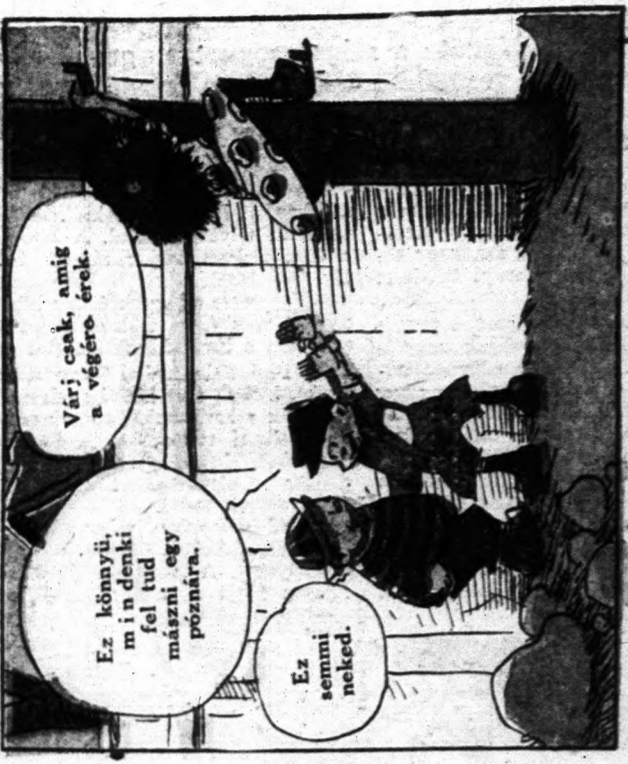
Hej Peti, van itt egy leány, úgy hívják, hogy Ördögös Borcsa, ez azt mondja, hogy minden kunasztot jobban megcsinálnál, mint akármelyik fiú.

Hol van?
Majd én megmutatom neki.

Igen, én vagyok Ördögös Borcsa és fogadok akármennyi pénzbe, hogy minden kunasztot jobban megcsináljak, mint akármelyik fiú.

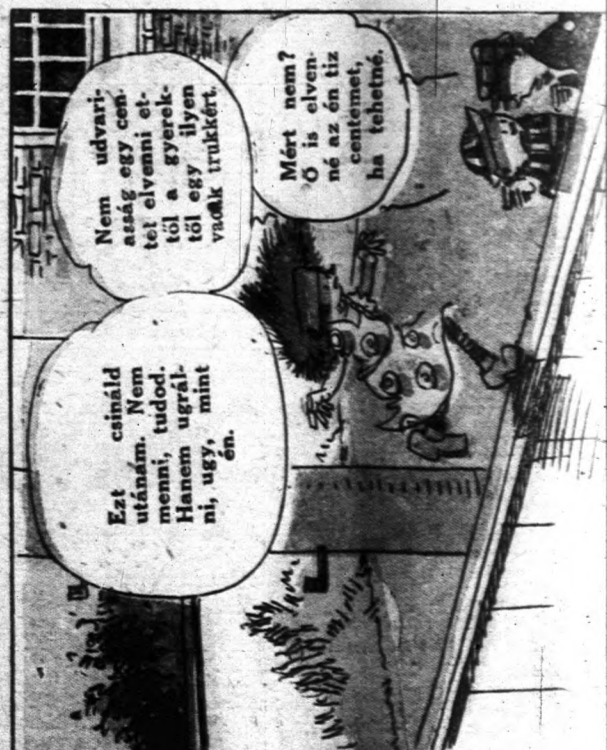
Fogadok veled tizcentbe egy cent ellen, hogy mindezt, amit csinálsz, meg tudok én is csinálni. Na?

Ez könnyű, min in denki fel tud mászni egy pozsnára.

Vári csak, amíg a végére érek.

Ez semmi neked.

Ezt csinálnál utánam. Nem menni, tudod. Hanem ugrálni, úgy, mint én.

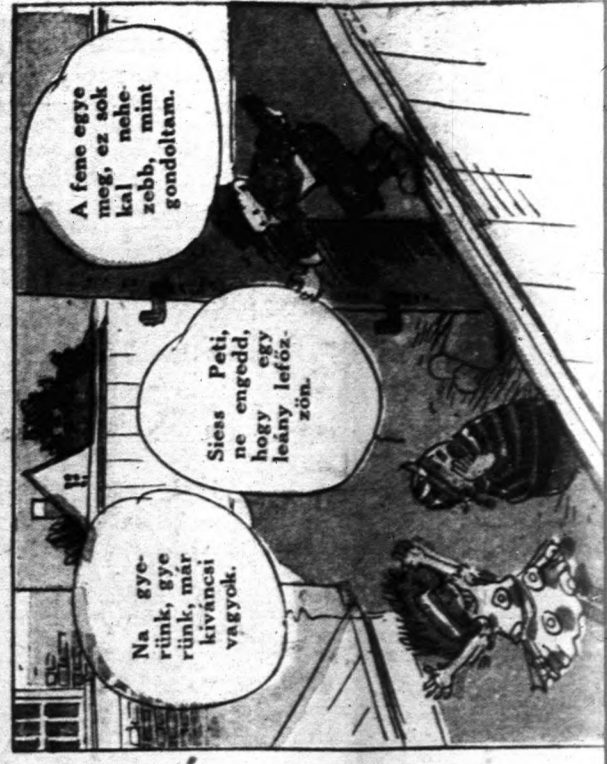
Nem udvariasság egy centet elvenni ettől a gyerektől egy ilyen vacak trükkért.

Mért nem? O is elvinné az én tizcentemet, ha tohetné.

Ne felejtse el, tiz centet ígértél az én penzemen ellen, ha ezt a kunasztot megcsinálod. Lásuk, mit tudsz.

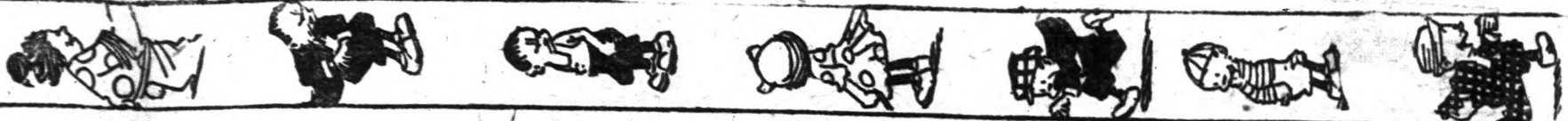
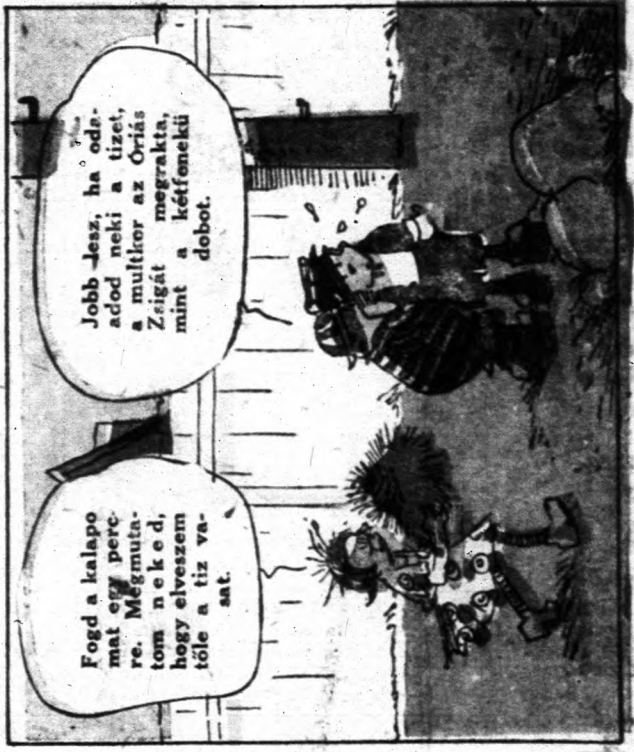
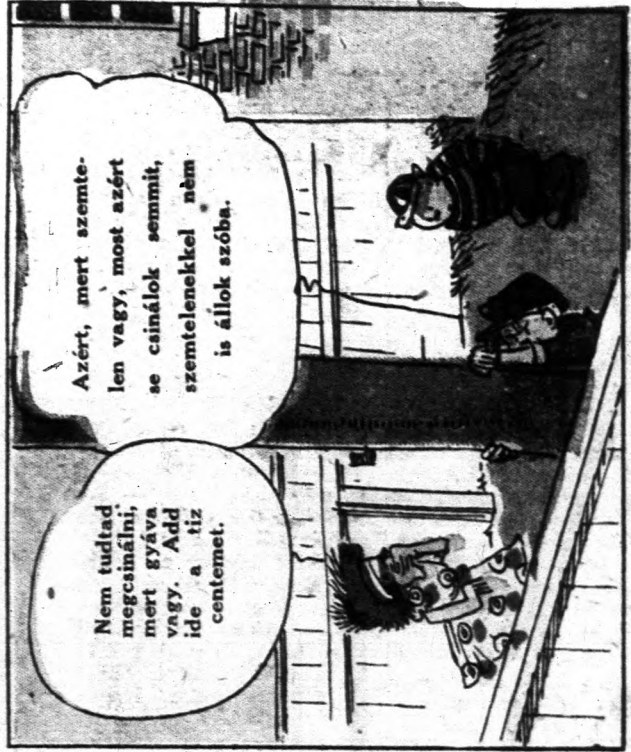
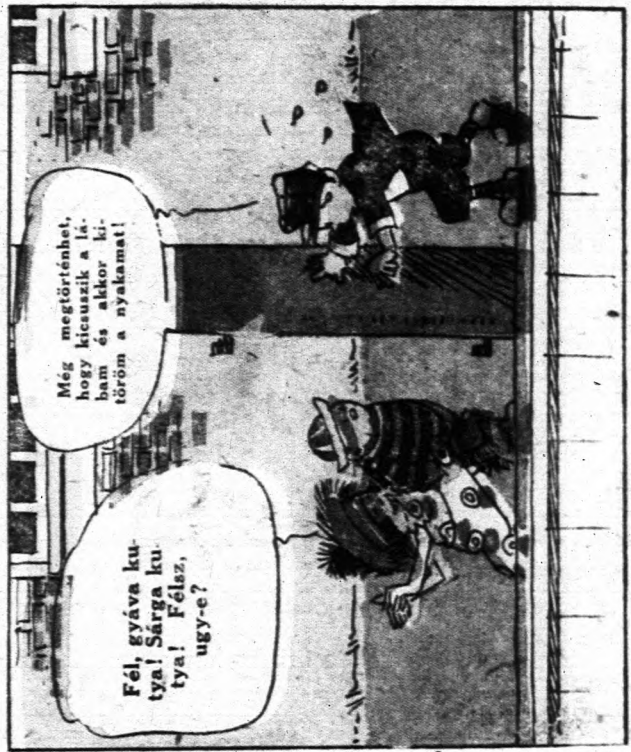
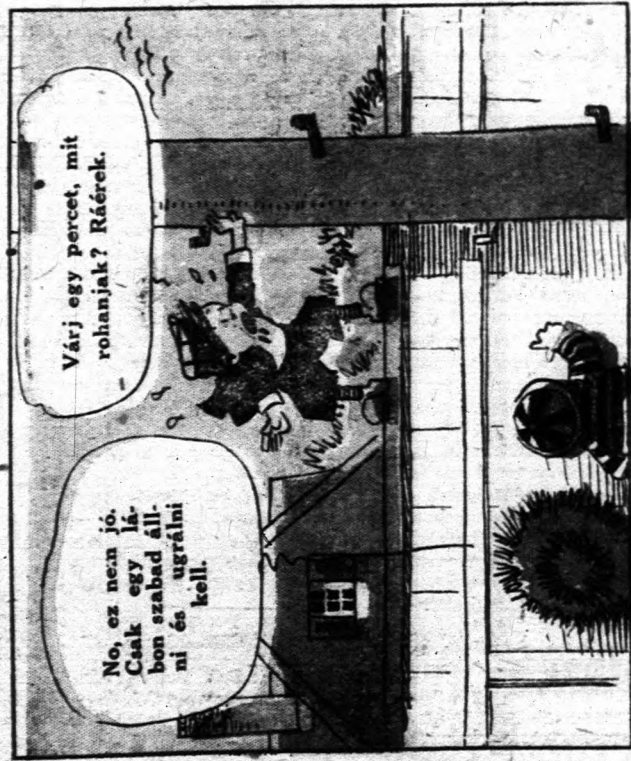
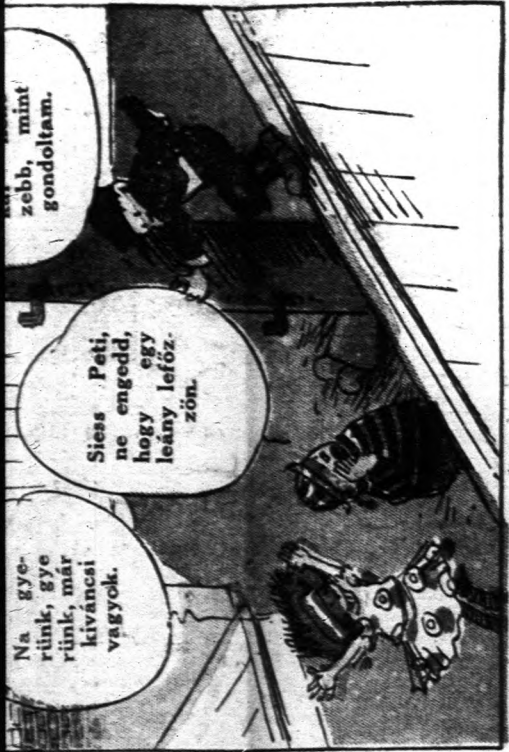
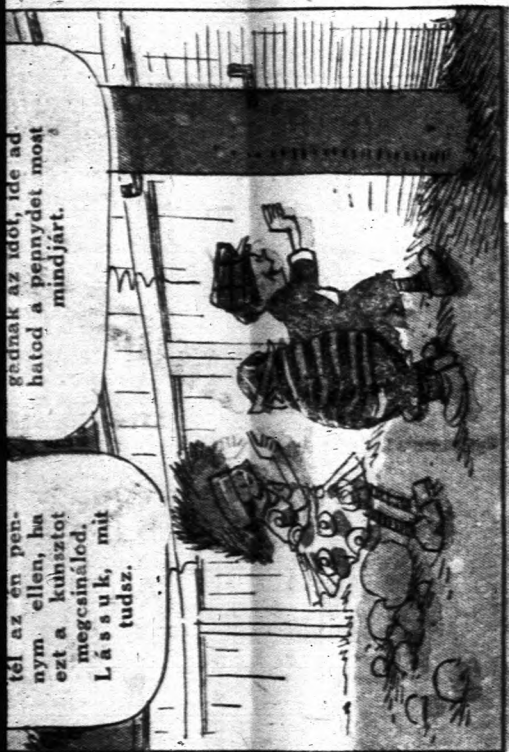
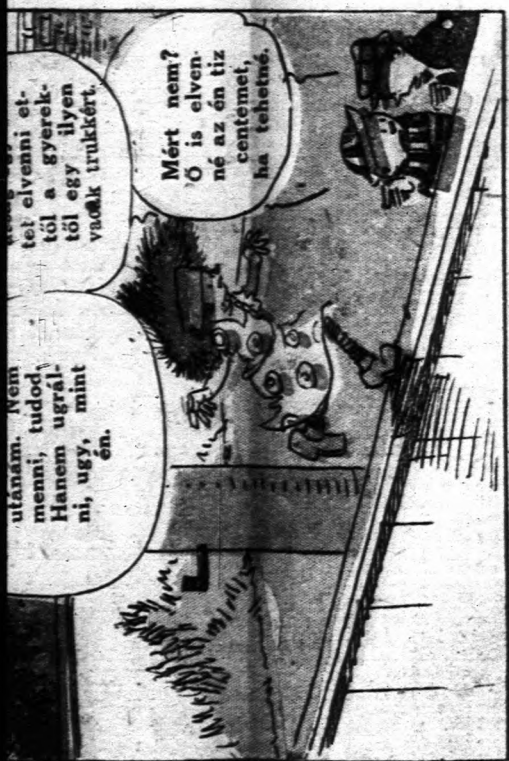
Azt hittem, valami nehezett fogsz mutatni. Megspórolhatnád magadnak az időt, ide adhatod a pennyedet most mindjárt.

Na gyere, gyere, gyere, már kíváncsi vagyok.

Süss Peti, ne engedd, hogy egy leány lefőzön.

A fene egye meg, ez sokkal szebb, mint gondoltam.

A DOKTORAVATÁS

Irta: Kilián Zoltán

Engelhardusnak egy pár... Engelmánusnak is keztyű, annak ugyan valami nemtelen állat bőre is jó lesz... Két magisternek öt-öt rőf posztó, az tizet tesszen; a bandza Henneke egy sipka, másik két szél-beli doktornak esett, meskő... aztán a bor, nyúlanság az examinálónak, a doktorok lakozása, a bál... Hej, berezei szülő édesanyám! Minek is szüktél minden javakból kiszorult tanulónak!

Igy sóhajtozott 1438-ban messzi Germániában Menhardus de Berezei magyar diák. A doktorra avatásának költségein gondolt végig, ahogy hazadülőngött a vágnyaló sőtében s elkecserecsében buzogányának is beillő botjával csak amugy vaktában verte az utca falait, ajtajait, ablakait.

— Mitévő legyek, azt a cifra világot! — Merthogy a költséget össze kell hozni, az bizonyos. Harmának estendő volt Berezei Menyhért, apró, kiesi kölykek serdültek mellett magisterré, doktorra s ő még mindig nagybajszu, nagyhangu, polgárt fogató fanuló volt. Egyszer hát végre is eljött a promóciója ideje. Egy kiesit a nemzeti becsület is szorította a diák uratam, nem hagyhatta ki a grádusokból magát, az egyetlen magyart, amikor minden gyütt-ment náció fia leexaminál; másrészt meg az asszonyok, lányok előtt való sok-sok fogadkozása is eláradt már a sokat esékolt fűrtös feje körül.

Tudománya, nem hiába ült, verekedett, disputált négy ország egyetemén a legképtele-

nebb dolgokért, volt, az bizonyos! Csak a grádusok kulcsa, a pénz! Logikák, metafizikák, filozófiák csuffátevője, az hiányzott Menhardusnak nagyon! S még jobban az egyetemi professzorok mondott koldusainak... Mit magyarázunk? Kétszázötven dukát kellett Menyhúsának, kétszázötven doktorságot hozó sárga csikó. Anélkül hasztalan könyv, tudomány: üljön oda bár Szent Ágoston, vagy akár maga a nagy Aristoteles is...

Ezeket latoigatta, igazabban mázsálgatta magában az ifjú magyar a sötét, tekerőgő sok lipsiai utcán s nem hiába uralkodott a poklok ideje, istentelenség fogamzott meg a diák fejében. Megszerzi azt a sok sárga kapunyitót! Meg, ha akár tengert meretnek vele holtig...

Alig várta a reggelt. Ahogy a polgárok kinyitogatták házaikat, tüstént elszaladt Dresser Lepperthez, a márgikus pénzváltóhoz.

— Nagy dologban jövök! Dresser Leppertus végig-huzta kezét fekete szakállán.

— Tudom, dukátokat akarsz! Menyhért elámultan kapta meg a pultot.

— Honnan tudod? A pénzváltó elmosolyodott.

— Itt ordítottad az éjjel a házam előtt.

Menyhért diák ostoba képet vágott egy pillanatig, aztán ő is nevetett.

— Adj hát, ha tudod! A fekete szakállból kivigyörgött a gumy furesa tüze.

— Mire, magyar? — Mire?... Hm, mire... Egy dolgom van, amit adha-

lok: magam. Eladom magamat az ördögnek a te utadon! Azt mondják, te vagy a lipsiai ágense. Végy hát meg neki engem.

Dresser megvetően legyintett.

— Bolond beszéd! Ördög nincs, legalább én nem hiszem, hogy volna, diák. S ha volna is, minek venne meg téged? Megkap az ugy is! Egyebet sem tétél eddig, mint őt szolgálaltad...

Berezei busan rábólintott.

— Ingyen, pénzváltó uram! Ingyen... De ha nincs, ki akkor a gazdám? És te kinek az ágense vagy itt?

A fekete szakállból kivigyörgött újra a tűz.

— En az ügyesség és az ész helytartója vagyok! — Rámutatott a fekete szakállról le-siklott kéz egy csomó zacskóra.

— Itt vannak a katonáim... vagy ha akarod, a pokol, a menyország...

— Jó, jó... hát mire adsz? — Mire? Arra, ami megvan benned s belőlem, igazi fedelmekből mégis hiányzik mézes-mázos szavadra, egyszerű, buta suttogásaidra arra a hitvány, nekem, az ördögönek mégis elérhetetlen művészetekre, hogy... hogy...

Itt felállt Dresser Leppertus. Egész testében remegett. Rekelten hörögte tovább.

— Szeretném, csabítani taníts meg, pénztelen fajankó... sugdosni, enyelegni...

Berezei diák hátrahökökt a bámullatól.

— Pénzed van, még se szeretnek? — Dresser szomorúan rázta meg a fejét.

— Csak a pénzemet szeretik... azért türeks... S nem azok, akiket én akarok! Minden pénz — és mégis...

A diák ezalatt már visszanyerte az esztét. Mosolygott.

— Ne félj, bűbajos! Két hónap alatt olyan szerelmi doktorra avatlak, mint a május fülemile! Ide a pénzzel! Ma esteli időtájt gyere el hozzám, Borbála kiskertjébe, ott elduglak, öreg. Aztán egy-öt hétig fülelj! Tanulhatsz, nyavalyás pénzes!

Doktor lett Berezei Menyhért, scholás Leppertus Dressers s szemléltető eszköz — amikor ilyennek a pedagógiában még híre se volt — Ransteadt Borbála hajadon. Soha tanítvány úgy nem figyelt még, mint Dresser a bokrok alatt. Csók, suttogás, csók, suttogás... hogy el nem unta szegény sehólas ezt az egyhangu váltakozást! Igaz, hogy Annát, Gretét, Mártát is állított be a doktor, hol itt, hol amott voltak... De hisz ott sem történt egyéb: csók, suttogás, csók, suttogás...

Igy folytak a dolgok, amikor egyszer csak arra neszelt a doktor, hogy nem igen jövöget a discipulus.

— Eb bánja, — vonogatta a vállát — doktor vagyok, a pénzt, az avatást meg vissza az ég minden hatalma sem veheti...

Jó kedvvel indult a szokott portyázásaira. Ransteadt Borbála kiskertjébe szánta neki magát.

Ott is ült már a kitanult discipulus. Többre jutott, mint eddig a doktor: Borbála,

Lipsia minden bizsergetője között legegényesebb — ott ült a Dresser ölében, bársony kis arca a learatott fekete szakáll nemes talaján...

Berezei Menyhért felhőrdült. Amde a pár nem ijedt meg.

— Ne haragudj, doktor... de ez volt a megállapodásunk... én hozzásegítlek a doktorsághoz az aranyaimmal, te meg engem avatsz doktorra... Egy költségen a kettő...

A diák nem felelt. Szótlanul nézett a leányra. Az elérte.

Doktor, te ügyes vagy! Találsz még tizezret is, ha akarsz... De én... én... Nézd: ilyen a leányok körül, annak rendszerint nincs pénze, — akinek van pénze, az meg maffia szokott lenni... Ne haragudj hát, ennek az egynek pénze is van elég, ügyes is!... Hisz te tanítottad... Azért inkább ezt választottam kettőtök közül...

Berezei Menyhért káromkodott. Előbb mindkettejüket agyon akarta esaphi; de azután avatott doktorhoz illően megmondolta magát.

— Hát... hát jó! Legyetek boldogok, gyermekeim!... De te bűbajos... te, te szerelmi doktor, csak ennyit mondok, ha Anna, Márta, Gréta...!!! Akkor jaj az észnek, ügyességnek! Akkor ily halsz meg, mint ez az ajtó e! — s azzal leütött bunkójával arra az ajtóra, melyben az oktatást kezdte az új doktorok. Messziről visszakiáltott:

— Az ajtót pedig kifizesi!

OKA... világi... makr... emlé... india... lágha... den... a táv...
 jük, hogy itt volt problémájáról van nagy függőben...
 Igen érdekes erről a kérdéssel Rabindranath Tagórák, vagy az mint Gandhi és emlegetni.
 Sulyos tévedés-gorének a közelm című művéből építet, s amely megban jelent meg.
 A "Greater Madrasban adták ve, írásai vagy benne, melyek a duk és az angol...
 Rabindranath ta állásontra...
 — vajjon kinek pitja, hogy a And dia földjén megatúra épületét. De litani, hogy Ind hinduké! "Nem Mert a hinduk urai Indiának. Játjukká is tették, laján éltek és halnod kell" para a jövevénynek is nak Amerika? — nath: "Ha most tárt vonjunk itt, legyen hát India mozikom történelm Egitomester, aki vást Délesedő költ másitané tervét kétkedésünknek és India nem a is az angolok — "Nem ugy áll a denható előtt kü hogy a hinduk ügyét védelmezzék.

ORGYILKOSOK

Irta: Szekula Jenő

UGY rémlett neki, mintha valamit fogtatottának az országuton s mintha halk, elnyújtott segélykiáltásokat is hallana a szivtépő és csöndes este, meghitt magányosságában. A nő többször is az ablakhoz lépett, és emésztő lázban figyelt... de nem látott és nem hallott semmit... csak a széles és sötét Budapest-utat, melynek gyér lámpái most oly furesán és halványan égtek, mintha üvegük gyászfátyollal volna körükörül bevonva. S míg a futó szél magas halomba söpörte össze az avart... a nő önkénytelenül is egy hatalmas ravatalra gondolt, melyre gyertyák kékes világossága borul. Az asszony visszagugyolt a szobába, de önkénytelenül még egy futó pillantást vetett a tükör felé. S föltűnt neki, hogy az arca menyenyire halottfehér.

rémsegein. A férje vasokos, nyers, zömök és erőszakos lételember, sokszor durva és otromba módon bánt vele s minden nehézségre dacára húz módjára, eber féltékenységgel örködött az asszonyka minden lépésén. De egy ritka és szerencsés pillanatban mégis meg tudta csinálni ezt a hűskolancot... és a szerelem istennőjének méla szeszélye összehozta őt Ottmárral, ezzel a nyurga és szöke bankfiúval, aki azonban karcsu volt és szép és szellemes, mint valami mozissinész. Amellett halálisan elszánt és bátor ifjú. Öszinte részvételt tudott osztokodni Ilonka boldogtalanságában. S ez már szívesen el is vált volna az urától s követte volna az ifjut szegényebb sorsba, — csak tudta, hogy a férje sohasem egyezne bele a válásba, nem engedné ki őt a karmai közül, mint a rettenős erdei vad a véres húst, amelyet véletlenül szakmányul ejtett. Tovább kellett vonszolnia a jármot. Kisirt szemmel fogadta megint Ottmárt, valami viharos családi jelenet után.

ijedtségtől... Nem az urát féltette, aki delután különösen durva volt hozzá... hanem Ottmárt.

— Börtönbe jut még miattam!

— Ne féljen... el fogom tüntetni a holttestet.

Megragadta Ilonka fehér, illatos karját... s csókjaival borította el a csuklótól a könyökéig.

— S azután szokni fogunk innen... Valami messze földre; a hol boldog emberek szabadon legettetik a barmaikat... ahol a nők nem élnék rabszolgaságban... ahol azt csókolhatják, kit szí-
 vük igazán szeret.

Nem tulajdonított különösebb jelentőséget ennek a beszédnek, mert tudta, hogy a lovagja kedvelje a fellengős szavakat. Csak ma döbönt meg igazán, hogy az ura még mindig nem tért vissza. Holott ma volt a találkozás Ottmárral. — aki azzal az ürüggyel hívta föl magához, hogy ritka képgyűjteményét megmutassa.

— Az a gyerek még valami butaságot csinál!

Az ablakhoz lépett újra. A kert szélén két furesa és vedlett égerfa, mintha elszánt latrok az utra leselkednének. A szél is oly furesa zizegő hangot hallatott, mint mikor orvok vagy cenkek kardot köszörölnek.

A nő hatalmukba kerítették a vad látomások.

— Hátha nem sikerült a merénylet... az ura maradt fölül a harcban? Hiszen erős, mint valami masztodon.

Fejét az ablak nedves üvegéhez szorította és figyelte a hangokat, amelyek a sáros és csatakos országutról feléje sziszegnek. Ha szemét behunytta, vörös lángokat látott föllobogni. Képzete mezzsire ragadta magát... látta a magányos, elhagyott házat a törökbalinti határban... A lámpa sápadt fényét, a nyoszolyát... melynek selymen talán már vér áporodik. Két férfi ime most... életre-halálra viaskodik egymással és a küzdelem bére, az ő boldogsága. Láruk alatt döng és recseg a padló... és szinte látta, hogy fojtogatják egymást. És figyelt... dermedt lázban, mint a szűkek egyike, Minotaurusz rettentő barlangjában... várva az aranyarcu szabadtőzjára. Az aranyhaju bankhivatalnok... reggeli hős lovagja nőtte ki magát a képzeletében... hogy a kendőjét oda merite dobni a szörnynyék.

— Csak jönnének már vissza... tűnődött, mintha férjét és a kedvesét valami távoli utazásra küldte volna, elfelejtkezvén, hogy ezek együtt, már nem jöhetnek meg. Egyiknek meg kell halnia!

Leült a székbe. Kezét összekulcsolta, mintha imádkozna. — Észbe jutott sivar és szomorú lányága. A varrógép mellett töltött ijedős évek... a gondok,

aniból az ura váltotta ki... hogy elkényeztetett, de örök rabja legyen az aranyarcu börtönnek. Hirtelen felkiáltott. Az ajtó nyitott. Nehez lépések tompa dühörögése hangzott. A nő felállott. S fehér arccal majdnem a falnak tántorodott. A férje állott a háta mögött. Magából kikelt arccal... gyűrötte.

— Gyönyörű lovagja van magának, — rikácsolta, — gyönyörű!

— Mi történt? — rebegette az asszony, míg érezte, hogy a torkában dobog a szivverése.

— Az Ottmár, az a gazember, magához esalt, hogy valami ritkaságot akar megmutatni. S azután... képzelt...

— Beszéljen! — sápadozott a nő.

— Aláíratott velem egy váltót! — hörögte a férj, homlokán a verejtéket törölgetve s dühösen vette bele magát a kényelmes karosszékebe.

S. DE VITA BANKAR
 2105 First Ave. New York
 108th St. Cor.
 Állami felügyelet alatt

Naponta hirdetjük óhazai pénzügyes kérdésekre vonatkozó

Garantált ártalmatlan költséget, melyekhez ártalmatlan költséget számítunk, mint követelések:

\$ 5 után \$ 0.75 \$ 100 után \$ 3.35
 \$ 20 után \$ 1.70 \$ 250 után \$ 7.35
 \$ 50 után \$ 2.45 \$ 500 után \$ 10.00

Engedmény nagyobb összegeknél.

TAVIRATILAG
 korona és dollárátutalásokat egyaránt eszközölünk. Okvetlen kérje körleveleinket díjmentos sürgönyátutalási rendszerünkről.

Hajójegyek az összes vonalakra.

6 NEM ÖNZÖ.
 — Apa: Szegyeid magad, Emmike, már nem vagy az első osztályban.
 Emmike: Ugyan papa, minek legyek olyan önző, amikor más is akar ott maradni.

KETTŐS HASZON.
 — Kérem, én hiába vettem katalógust, nem tudok belőle semmit kiköszödni, hogy mit jelentenek a képek.
 — Hja kérem, a képmagyarzatokat külön adjuk el.

PATENTOK

JUTANYSOK készítésében forduljon hozzánk bizalommal. Szabadalmi ügyvédek és mérnökökünk DÍJTALANUL adnak magyar könyveket és tanácsot szabadalmakról és azok értékesítéséről.

Igyon ha dolgozik találmányokon vagy érdeklődik szabadalmak iránt. Küldje egyszerre rajzát vagy kis mintáját ezen címre:

MANUFACTURERS PATENT CO.
 520 Fifth Ave., New York, N. Y.

Szekula Jenőnek Zoltán Tórnórnok

KÜLÖNSÉG.
 — Hogy miből tudom, hogy Józsiába szerelmes vagyok? Születenül rámondolok s aludni sem tudok miatta.
 — En is úgy vagyok a szabómal, pedig nem vagyok bele szerelmes.

MEGNYUGTATÁS.
 — Jaj, ugy restellek ilyen sok ember előtt énekelni.
 — Csak kezdje el nagysádj, legyen nyugodt, minél tovább énekel, annál kevesebben lesznek.

ÖRÖM

Ha az óhazai hírt hallanak amerikai rokonaitól, de

KÉTSZERES ÖRÖM

Ha az amerikai rokonok pénzügyes segítségét is küldenek.

AMERICAN UNION BANK
 LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉBE.

KÖZJEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése. HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron. FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK
 Németh János, elnök.
 Fűsölöt: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában.
 Fick: 1597 Second Avenue, Corner 83rd Street, NEW YORK.

MODERN
 — Jól mulattál a
 — Nagyszerűen!
 nászutam még soha

Zoltán

RABINDRANATH TAGORE ÉS AZ INDIRIAI SZABADSÁGMOZGALOM

A "SZABADSÁG" budapesti szerkesztőségétől

OKAT IRNAK ma az újságok az egész világon Gandhiról és az indiai mozgalomról. A „Szabadság” is több ízben emlékezett meg ezekről. Minthogy az indiai probléma Angliának, ennek a világhatalomnak létérdekét érinti, minden nemzet fokozott érdeklődéssel kíséri a távol kelet eseményeit és immár látjuk, hogy itt voltaképpen nem is Anglia és India problémájáról van szó, hanem a Nyugat és Kelet nagy függőben lévő kérdéséről.

Igen érdekes tehát, ha meghallgatjuk, mit mond erről a kérdésről a világhírű hindu költő és böles, Rabindranath Tagore, akit a szélsőséges forradalmárok, vagy az európai tájékozatlanság szeretnek mint Gandhi és a szabadság mozgalom ellenfelét emlegetni.

Sulyos tévedés ez, ami kitűnik Rabindranath Tagore-nak a közelmúltban megjelent „Greater India” című művéből épugy, mint abból a nyilatkozatból, melyet a nagy költő egy angol újságról elírt, s amely nemrégiben egy kalkuttai hírlapban jelent meg.

A „Greater India” című könyvet Indiában, Madrasban adták ki. Rabindranathnak ama művei, írásai vagy beszédei vannak összegyűjtve benne, melyek a nagy keleti problémára, a hinduk és az angolok küzdelmére vonatkoznak.

Rabindranath nem helyezkedik nacionalista álláspontra. „India történelme, — kérdezi — vajjon kinek a történelme!” — Megállapítja, hogy a hindu írják voltak azok, akik India földjén megalapították a civilizáció és kultúra épületét. De vajjon ezért jogos-e azt állítani, hogy India egyszer és mindenkorra a hinduké? „Nem!” — mondja Rabindranath. Mert a hinduk nem maradhattak kizárólagos urai Indiának. Jöttek a muzulmánok és — sajátjukká is tették India földjét azzal, hogy talaján éltek és haltak. Igen, az „itt élned-halnod kell” parancsa hazájává teszi a földet a jövevénynek is! Nem hazája-e a bevándorolt-nak Amerika? — S ezért mondja Rabindranath: „Ha most mi megpróbálnók, hogy hártárvonjunk itt, mondván: „Elég! Állj! Hadd legyen hát India történelme a hinduk és a muzulmánok történelme! — vajjon akkor a Nagy Építőmester, aki az emberiség történelmét folytató szélesedő körökben terjeszti ki a földön, meg-másítaná-e tervét, csak azért, hogy dolyfős büszkélkedésünknek igazat adjon?” Bizony nem! A föld India nem a hindu vagy a muzulmáné, de nem is az angoloké — hanem azé, aki teremtette: Istené! „Nem úgy áll a dolog, mintha az itélet széke, a Mindenható előtt különböző szószólók feladata lenne, hogy a hinduk, a muzulmánok vagy a nyugatiak ügyét védelmezzék és az a fél, amelyik elnyeri a

jogot, véglegesen kitűzhetné az állandó uralkodás lobogóját. Csak a mi hiúságunk készlet bennünket vélni, hogy itt a mi képzelt jogaink esatájáról van szó, — nem, itt az egyetlen esata az örök harc, melyet az igazság, az igazságtalansággal vív.” A nyugati embernek ugyanannyi joga van a földhöz, mint a keletinek. Az angol, aki szintén „ott élt és halt” India földjén, épugy sajátjává tette azt a talajt, mint régesrégén a hindu, majd később a muzulmán. India történelme ma már az angolok történelme is, a hindukéval és a muzulmánokéval együtt!

Am ne feledjük el a magas szempontot! Rabindranath így folytatja: „India fejlődő történelmében a munkálkodó elv nem a hinduk, vagy bármely más faj végleges megdicsőülése. Az emberiség történelme Indiában arra törekszik, hogy egy különleges eszményt hozzon létre, hogy egy speciális formát általános tökélyre fejlesszen, s ez az emberiségnek nyeresége lesz; — ez a történelm célja. És ezen eszményi típus teremtésében, ha a hindu,

rendszer jogtalansága és igazságtalansága, kizak-mányolása és elnyomása ellen. Ha az angol igazán festvéreleg akar együttműködni India fiatal, Gandhi örömmel fogadja honfitársul. És Gandhi mozgalma egyenes megvalósítása Rabindranath főntebb idézett szavainak: a hinduk a passzív ellenállásban máris feláldozták egyéniségüknek támadó jellegű, agresszív részét; és az egyetértéshez egyébre sem volna szükség, csak arra, hogy az angolok is ugyanezt tegyék. Így munkálkodik Gandhi is ama „ideális típus”-nak, a nemzetközi testvériség élő típusának megteremtéséért.

Ha a hindu hírlapokat, folyóiratokat és irodalmat figyelemmel kísérjük, azt találjuk, hogy ez a nagy gondolat ma Indiában legjobbjainak a vezérlőcsillaga. Indiának hivatása van a világtörténelemben: Gandhi a kifejezője Rabindranathal együtt a hivatás szellemének. Az emberi testvériség, megvalósuló gondolata ez és megemmisítése annak a torz nyugati nacionalizmusnak, mely nem igazi nemzeti érzést jelent, hanem csak egy durva hatalmi dühöt és ellenségesen állítja szembe egymással az emberfajtákat.

Igen, a jelenkor sulyos problémáját a keleti gondolat fogja megoldani. A kommunizmus sem segíthet, mert a nacionalis gyűlölködés helyett csupán egy újabb gyűlölködést, az osztálygyűlöletet ülteti trónra. Pedig teremő ereje csak a szeretetnek van; a gyűlölet rombol, sohasem terem.

Hogy mennyire közös az új India gondolata Rabindranathban és Gandhiban, bizonyítja még az a nyilatkozat is, amelyet a nagy költő tett az utóbbiról. „Gandhi — mondotta Rabindranath — tökéletes kifejezője a Kelet eszményének. A legnagyobb ember ő, ki ma a földön él. Csak hódolattal és mélyeseg tisztelttel gondolhatok Gandhire, mert ő meg is valósította személyében azt az emberi tökéletességet és magasrendűséget, amelyre mi többiek csupán törekedni tudunk.”

A hindu költő tul szerény. Valóban, Gandhi ma a legnagyobb megvalósítója és példaképe az emberi testvériség aktív gondolatának, melyhez az agresszív indulatok elcsendesülése, a sok a t emlegetett „passzivitás” jár u l, — de Rabindranath méltán állhat mellette, mert az ő hatalmas szava készítette elő India lelkét Gandhi küldetésének megértésére; és ő adja hírel az egész világnak azt a békés és gyógyító gondolatot, mely egyedül mentheti meg az elvakult, önző, gyűlölködő, és a testvérharcban önmagát pusztító Nyugatot.

(B-y.)

muzulmán, vagy a keresztény kénytelen lenne feláldozni egyéniségének támadó jellegű részét, ez talán sérthetné szekta-büszkeségüket, de az Igazság és a Jog mértékével mérve nem lesz sohasem vesztésnek tekinthető.”

Ezen a ponton már kiderül, mennyire egyezik Rabindranath felfogása Gandhiéval. Hiszen Gandhi is ezt vallja. Nyíltan kimondja, hogy nem az angol ember ellen küzd, hanem az angol hatalmi

Hajók, kőből

Ha a hajóépítés történetét lapozzuk, érdekes adatokra bukkanunk. Az emberiség hamar rájött arra, hogy a fa nem merül el a vizen s ennek következtében a vízi járművekre egyedül a fa alkalmas. A vasat legfeljebb a faalkotórészek összefogására használták, bár legrégebben a fát magát dolgozták össze, hogy a szögezés ne bontsa meg a fa szövet egységét. A fémipar fejlődése váltotta be a hajózás tudományos művelőinek azt az állítását, hogy üres edények, ha még olyan sulyosak is, ha kellő méretűre készülnek, hajószolgálatot tudnak teljesíteni. A legmodernebb hajóépítés aztán rácafélt a vas fajsúlyára s egész városokat épített acélból s olyan terheket rakott ezekre a hajókra, hogy a hajdani hajózás teherbíráshoz képest azt mondhatjuk, hogy a római korban a világ minden hajója kevés lett volna arra, hogy elvigye azt a sulyt, amelyet egyetlen egy dreadnought képvisel. A világhá-

boruban az elsúlyesztések veszélye a hadviselő államokat ujra a fahajók építéséhez vezette. De ez csak átmeneti terv volt, az volt a célja, hogy olcsó hajók álljanak rendelkezésre s hogy ezeket gyorsan meg lehessen építeni. Befejeződén a háboru, az egyes államok visszatérhének az acélhajókra, de ennek útjában áll a nyersanyag hiánya és a mérhetetlen megráglása. Ez a két körülmény adott nagy lendületet a vasbetonhajók építési technikájának. Már a század elején folytak ebben az irányban igen jelentős kísérletek s az olaszok feltűnő eredményeket értek el, de mert akkor csak elméleti érték volt az olcsóság, hiszen az

acélhajók építése sem volt elviselhetően magas, az elterjedés nem volt túlságosan nagy. Az említett nyersanyaghiány és munkaerő emelkedés okok ugyszólván pillanat alatt felszínre dobták a vasbeton hajók minden előnyét, úgy, hogy most már az egész világ abban versenyez egymással, hogy melyik tudja megépíteni a legnagyobb hajót vasbetonból. A hajóépítés ebből az anyagból nem probléma. Csak arra kell gondolni, hogy a szárazföldi építmények vasbetonból grandiózuszabb eredményeket mutatott föl, mint egy-egy hajótörzs. Megépítik vassodronyokból a hajótörzs formáját, besaluzzák deszkával két oldalon s az így támadt héza-

got kiöntik vagy kidöngölik az erre a célra elkészített betonnal. Ha a beton megszikkadt, a saluzását leszedik s a hajót az élejtőn vízre bocsátják. Ott azután megkezdődik a hajó gépi felszerelése.

A vasbeton hajók közül egyelőre — mint sok más téren — a németek hajói vezetnek. Hamburgban van egy ilyen hajógyár, amely már 3000 tonnás hajót is épített vasbetonból. Ezen a téren egyébként az északi népek vezetnek. Dánia, Svédország és Hollandia mind berendezkedtek már vasbetonhajók építésére s Olaszország, amely első volt ezen a téren, ujabban tesz nagy erőfeszítéseket, hogy ebben a ver-

senyben ne maradjon le. Hihetetlen fontossága van Európá gazdasági életében a betonhajóknak. A háboru után a belvízi hajózás domináló erőre jutott. A világon mindenütt lerongyolódottak a vasutak, megfogytak a mozdonyok, kézen fekszik, hogy a belvizeket kell felhasználni a forgalom lebonyolítására. A belvizek alatt természetesen a hajózható folyókat kell érteni. Ilyen első sorban a Duna, amely Európa szívéből vezet a távol Keleten fekvő Fekete tengerig. Ezen a vizen mélyjárta hajók nem igen járhatnak s a meglévő típusoknak nem elég a hordképességük. A vasbetonhajók mint ha egyenesen ezekre a folyókra épülnének. Szélesek, nem mélyjárta s a legalkalmasabbak a folyókon való forgalomra, főleg, ha tekintetbe vesszük, hogy a folyók hidjai sehol sem olyan magasak, hogy alattuk nagy hajók járhatnának el.

MEGFELELT.

— Ugyan, mit tudhatnak az agglégények a nőkről?
— Bizonyára nagyon sokat, azért maradnak agglégények.

MODERN.

— Jól mulattál a nászutadon?
— Nagyszerűen! Ilyen jó nászutam még soha sem volt.

en bizsergetője kögányosabb — ott ser ölében, bársony learatott fekete szalaján...
lenyhért felhördült, nem ijedt meg.
aragudj, doktor... a megállapodásunk zsegítlek a doktor... aranyaimmal, te avatsz doktorrá... gen a kettő...

em felelt. Szótlanul anyra. Az elérte.
or, te ügyes vagy! g tizezret is, ha De én... én... n a férfi — aki a lányok körül, anert, nincs pénze, — n pénze, az meg ott lenni... Ne ha- ennek az egynek n elég, ügyes is!... utottad... Azért in- alasztottam kettőtök

Menyhért káromko- bbb mindkettejüket irta csapni; de az- ott doktorhoz illően ta magát.

Hát... hát jó! Le- dogok, gyermekeim! e búbajos... te, te doktor, csak ennyit a Anna, Márta, Gré- akkor jaj az észnek, nek! Akkor így halsz ez az ajtó e! — s ott bunkójával arra melyben az oktatóst új doktornak. Mesz- zakiáltott!

jtót pedig kifizesd!

Julia Jenő

ura váltotta ki... zeztetett, de örök rabja aranyrácsu börtönné. lküldött. Az ajtó nyi- lépések tompa dübör- ott. A nő felállott. S al majdnem a falnak A férje állott a háta gából kikelt arccal.
örü lovagja van ma- rikácsolta, — gyönyö- rtént? — rebegte az g érezte, hogy a tor- g a szivverése.
tmár, az a gazember, it, hogy valami ritka- megmutatni. S az- pzelje...

jen! — sápadzott a

totott velem egy vál- gte a férj, homlokán t törőltetve s dühö- bele magát a kényel- ékbe.

RÖM

ak hírt hallanak amer- konaiaktól, de
ERES ÖRÖM
rikai rokonok pénz- get is küldenek.
CAN UNION BANK
EBAN ÉS LEGYOR- TALJA AT A PÉNZY- SZÁG BÄRMELY RÉSZÉBE.

OL UGYEK pontos és tes elintézése.
EK a legjobb vona- eti árszámok.
SITÁST ÉS TANÁ- GYEN ADUNK.

CAN UNION BANK

János, elnök.
East 22nd Street, New York
7 Second Avenue, New York
83rd Street, New York
NEW YORK.

A KUNOK KIRÁLYA

Irtá: Oláh György

A BIBORSZEGELYŐ birkabőrök közt mozogni kezdett a bronzpikkelyes kun süveg. Vaksin, elfontorítva dugta ki arcát a király a fénylő világba. Bőre vörösbarna volt, mint a nyerszéz és esőtől-szétől kérges, mint a rosszul cserzett tehenbőr. Félig lehunyt barna szeme fátyolosan izzott, mint ködben az alkony. Az egykor híres szantefekete göndör haj csapzottan zsirosan, ezüstfoltosan verte tarkóját és nagy karikákban kunkorodott, akár a drót. Kopott szakállába gyöngyök, klárisok, ékkövek voltak fűzve.

A tatar nők egymás hegyin hátán heverték a hátsó szánkok fenekén, szines, rikító, rongyos pokrócokkal takarva. Összekuszált, hollőfelete hajuk alól öklönyi fülbevalók buggyantak ki. Egy-két álmos pecér terelte az ebfalkát, a többi a kasokban hortyogott vidáman. Csak Michlo nézgett örökké éber szembogaraival jobbra-balra. A kis püpos emberkét, ki vércse orrával, gnom arcával a mesék kincserező törpéire emlékeztetett, aludni még senki se látta. Azt mondják, éjjel az ördögökkel cimborál.

A fia és mégis mindig hátra megszólalítani... De minek is tünődik annyit az egészen... Minek is retteg ettől a vén pogánytól... Hiszen könynyen elbánhatna vele... Már tehetetlen az öreg... Igaz, hogy hallgatnak rá a kunok, de azokkal is lehet talán beszélni... Igy forrtak benne a gondolatok hajnalig. Akkor egy kicsit elszundított. Dideregge, kiabándultan ébredt. Illuzió, szívárvány, mintha mind szertefoszlott volna. Ridegen, méztelenül állott előtte a találkozás képe. Vissza fog fordulni! - határozta el. Azonnal visszafordul. Ekkor Buda meg Fehérvár jutott eszébe. A sok dőlőfős, ravasz, köyetelőző ispán. A nagyszakállú főpapok, akiknek gúnys, lenező tekintete mögött mindig ott ül a pápai biztatás. Bozontos bajuszával Iván ur, aki mindig úgy viselkedik, mintha a bírodalom az övé volna. A gögös kömezt, nagyurak, magiszterek... Hisz, ha teheti, szókik, bujlik előlük...

jaikkal megragadták, összeverték, kicipeltek és utánahajigálták a viskó minden nyomorúságát. Bográcsot, szolgafát, fakanalat, állatbőröket, rongyokat... A szolgák a pajtából szórták ki a szénát és éleztgetni kezdték a tüzet a viskókban. Két étekefő, szurokfaklyákat gyújtott. A pajta megtelt párolgó, lucskos emberekkel. A tömlőkből vedrekbe csurgatták a sört. A hordók is kezdték apránként engedni vérük. A király harsányan jelentette ki: "Csak éjfélig leszünk fenn, hogy reggelre mindenki jól kiálthassa magát." Már őt is átmelegítette egy kis az ital, meg az elkövetkező mulatság szaga. "Nem olvastad, király, hogy a boszorkányoknak délben van éjféjük?" - sipolt a kis gnóm vércse orra alá. Nagy nevetés támadt. A tatáránnyok mindjárt egy vidám lüktetésű nótába kezdtek. Jeromos is köztük ült és sötét basszusával bőve vezette őket. A király is belé-bele nyertett. Ecs pedig, aki (reggeltől részeg volt) imbolyogva, bizonytalanul követte a kart, értelmetlen kun meg német szavakat kiáltott közben.

Azután a szolgáit küldte reám. Egész a nyirfásig útek... a fe-nevadak! Remegett a dühtől s egy pár káromkodást harapdált el a fogai közt. A király megrázta magát, mint a bivaly, mikor legyet hajt a nyakáról. Elengedte az oszlopot. Megállt réveteg tekintettel, mint-ha féllalomból ébredt volna. Azután biztosan, folyékonyan mondta: "Eredj vissza, fiam. Magyarázd meg nekik, hogy László jön a vezér unokaöccse. Jöjjenek eléje fogadni. - Egyre fokozódó tüzzel folytatta: - Fogadni... leborulni előtte! A talpat nyalni! Minden kun ur ütözzön díszbel! Diadalmenetben jöjjenek ki eléje! Rémlütn néztek rá. Csak Michlo lépett hozzá szatir-mosolylyal: "Részeg vagy, király, részeg, mint a tömlő! A király hátralépte s rákiáltott: "Térdre! Térdre előttem, szemét! Melkasának csontboltozata egy-szerre kifeszült. Hosszu, csapzott haját hátradobta. Fátyolos szemén egy zöld láng vágott végig. "Térdre előttem! Mind térdre! - füvöltötte. Egy pár rékedt habota szakadt föl. Michlo nyugodt fölényel lépett a király felé: "Részeg vagy, hát csak boldondozál! - Nem borulsz térdre?! - süvített a király. Felé ugrott, fölkapott egy láncos buzogányt, a kis gnóm feje iszonyu recsenéssel szakadt be, elnyult a földön, kitárt karokkal, mint egy béka. "Le akarták fogni a dühöngőt, de az köpenyét félkarjáról ledobta, magára emelte a csörgőláncu buzogányt feléjük és őrvongve, teli tüdővel ordított: "El innen! - Egy ugrással felborította a boglyatronást. - Ki innen rongyok, rabszolgák, csavargók! Ki innen piocahad! Ki innen, miattatok gurultam sárba! Ti rántottátok le rólam a palástot!... Miattatok ment tönkre az országom! Isten is biztosan átöltötte meg! Bemocsokoltatok, de a vérem nem mocsokolhatótok be! A vérem fejedelmi vér maradt! Király vagyok, megint király vagyok! Közben felkapott egy acéllyát, kifeszítette. A tatárnók földreprezték sikollyal rohantak széjjel A szakállas nyilas döngve csapott a gerendába és zengett-rezgett tovább. Mindnyájan a kijárat felé tödultak-sodródtak. A király hangja egyre tisztult, elvesztette kelemetlen mámoros rezgését, ércesen dallamosan bontakozott, a büszkeség, a méltóság, a gőg kondult meg benne: "Pusztuljatok elém! Most a tisztták jönnek elém hódolni! Most egy öreg fogja csokolni a ciszám! Most fog elém borulni anyám vére!... Jeromos, te itt maradsz! Olvasni fogsz a bibliából, azután vérsézt, áldozol odakint a nyir alatt Kumannak! Künn a tatáránnyok dideregge rohantak lengve ruháikban a hómenetben. A kisrétek kis csoportokban tanácskozva szédelt szerte. A pajtában gyertyák reszkette ragyogtak, Jeromos remegő hangon olvasta a bibliát. Kivüle csak a három rabszolga volt benn: Himós, Bárányka és Mázsá, föld-reborulva; meg Csépnán térdelt egy gerenda alatt. A király feszült izmokkal, düldött véreres szemekkel, átszellemülten szavalt tovább: "Abraham, Mózes, Attila, Krisztus mind jöjjenek hódolni! Mert én vagyok László, a magyarok, a tótok, a kunok király!... Torkára krakogás tolt. Hangjába robaj keveredett, azután le-tört, belevezett a recségekbe, mint repedt harsóna szava a viharba...

Nagy zökkenésekkel mentek a szánok, talpak locsogva suhant a sárvizes hóban. A bozontos apró lovacska előredülve, nekifeszülve húzta, pedig három is volt egy szán előtt. Itt-ott már harsogó barna foltokban bukkant elő a hótakaró alól az anyaföld. A fűzfák seprűalaku koronái között meg süllyo hócsomók ültek. Michlo, öreg bajor kancájáról odaszólt az ébredő királynak: "Az ompodi ispán hajnalban egy hadnagyot küldött utánunk, hogy fizessünk a lovásért, meg a szolgáért husz márkát. Azzal kergettem el, hogy az ispánja feje se ér annyit."

Különb is igen sok furcsa dolgot suttogtak-rebesgettek róla. Azt mesélték, hogy valamikor fehérbart volt Krakóban. Sok mindenféle rontás, varázslat tudódott ki róla. Kiszült, hogy ördögösökkel, rossz szellemekkel barátkozott. Böttal kergették el a szerzetbők. Azt is mesélték, hogy Szászországban valami apáca-kolostort rabolt ki. Meg, hogy az osztrák herceg is keresteti valamit zarándok meggyilkolásáért. Az öltözéke is furcsa volt. Kámszás barátköpenyt hordott, alatta mindig egy kis hegedű dudorodott. Fején fazékforma sisak volt egy hátra messze kinyuló kercesny-szárnnyal, ahogy a thüringiai solymárok hordják. Rajtos kun-gatya és egy rozsdás szász láncing.

...Nem! Nem fog visszafordulni az országba... inkább megállnak a Sebes-Körös előtt. Egy kis vadászatot fognak rendezni. Két-három nap alatt felverik a rekettyézt egész a Fekete-Körösig, csak azután fog bevonulni a körösszezi szállásokba - döntött magában. Ekkor hátul hatalmas kiabálás, visítás támadt. A tatar leányok összeverték azon, hogy ki fog este előre állni a bevonulásnál. A király gorombán, káromkodva rivált rájuk, legyenek csendben és egy botot is közéjük akart vágni. Michlo látta, hogy baj van, vigyorogva csitította: "Inkább éjjel bántsd őket, király, annak jobban örülnek."

Utána Michlo mondott egy boldond szász mesét. Majd félholtra kacagták magukat. Azután trágár nótákat énekelt nekik s hozzá hegedűjét verte. A kun legények szipjai is sivitani kezdték és teljes volt a vidámság. Közben Ecs elaludt. Pizskálni kezdtek, de nem ébredt fel. Sorban ütöttek egyet-egyet rá, teli tenyérrel. "Ki volt az?" - riadt fel Ecs a féllalom dühével, mikor épp a király vert rá. "Majd akit a földhöz verés" - adta ki a jelszót Dömjén.

Ecs felugrott, körülnézett, azután a röhögő királynak ment neki. Birkózás kezdődött, de a király hibába esésködött, nem bírta ezzel a bus, részeg bikával. Hatalmas kezeivel egy pillanat alatt átfogta a derekát. Már mindketten szoritották egymást, mindketlen szorították aló kibugygyant az ing. Ecs egyet bődült, felemelte a királyt, fordult egy kicsit és a földhöz nyekkentette. Egyszerű ujjongás tört ki. "Michlo rikaesolva hirdette: "Ma Ecs lesz a király!" Diadalmenetben vitték körül. Egy boglyát hánytak, a tetejére ültették, az volt a trónus. Fejébe egy háromlábú, nyeles bográcsot nyomtak koronának, hátára egy lyukas birkabőr borítottak. A lányok a lábához ültek. Azután kutyákat vonaltattak el előtte hódoló menetben, láncban. És a hódolós ezer mókája következett. Már rég elmult éjfél. Mindent lenyűgözött mélységes ködével a mámor. Kis csoportokban heverték. Kurjongtak s magasra emelt tömlőkből ittak. Sok már csak egy-egy értelmetlen szót hajtogattott ködös szemmel, rendületlenül. Tehetetlen, horkoló hústömeggé fetrengtek szerte. Az ajtó alatt, a nyilánál, egy pecér nyult el. Kutyája nyalagatta. Egyk sötét sarokból egy sip hangja folydogált ki egyhanguan...

Miért nem küldtetek egy írással a "Kopasz Héjjához"... alaposan kifizette volna, - mondta a király mámoros fel-fel-reccsenő nevetéssel. Még mindig részeg volt egy kisé.

Szármaszát is ködök borították. Az apja valami csavargó lengyel nemes lehetett, az anyja meg szász. Fehérvártól mindenki félt tőle, gyűlölték, de a királynak testi-leiki barátja volt. Holnap vécsernye táján Körösszezen leszünk... Este már fogadni fog minket az öreg. - recsegte a király ásitva. Egy kicsit kelemetlenül legyintette meg a megérkezés gondolata. De aztán visszadült a fel-párnázott bőrök közé. Az égre bámult a gözölgött a szája, amint egy elnyujtott kun nótát kezdett fűtyülni-dudorászni.

Most új reményesség merült fel. Háttha már megindult a zajlás a Sebes-körösön, akkor ugy is legálább egy hetet kell várnok az átkelésel - jutott a király fejében. Mert a parancsot a vadászatra kiadni nem volt elég elhatározottsága. Háttha megtalálják kérészi, hogy miért változtatja tervét, mikor már csak fel-napi idő járóföldre vannak a szállásoktól? Ilyen elhatározások, remények, kétségbe tépték, marcangolták, kergették egymást benne, míg a menet csendesen vitte magával... Ezre sem vette, hogy a Sebes-Körösön, melyet vastag jégpáncél borított, közben átmentek. Hogy Körösszegez tornyá már föl-tánt a láthatáron és egyre nőtt. Ezt a tornyot a bihari ispántól foglalták el egykor a kunok és mindig a vezérek laktak benne. Már a nádfonatu szállások is bontakozni kezdtek a torny alatt, mely hosszú nyakával silbakkolt felettük. Eppen egy pástortanya karamja előtt mentek, mikor a király felpillantott merengésből. Méhetetlen izgalom szállta meg. Egy darabig megdőb-benve nézett maga elé. Azután rekedt, remegő-hangon adta ki a parancsot: "A menet álljon meg... Az éjszakát a tanyán töltik... Csak hajnalban fognak bevonulni... Csapán meg este előremegy és amint illik, bejelenti érkezésük.

Ecs almosan gurnyasztott a boglya tetején. A király előtte állt, lábait szétfeszítve. Egyik kezével a csür középperendáját ölelte, másikkal egy sörös-vedret emelt és beszélt, beszélt rendületlenül... Valami üdvözlőbeszédet tartott Ecsnek. A rőt világi-tásban óriási árnyéka félelmetesen imbolygott a szőmben levő falon; szavai ingadoztak, akadoztak, meg-megállt, aztán újra mondott egy pár tántorgó szót-got. Nagy roppanással nyit ki az ajtó. Egy pillanatra beragyogott a vöröses homályba a szürkület holdvilága. Csépnán, a hívívó szállott le áttüszedett lováról. Lászás kiáltással verte fel a társaságot: La-torság!... be sem engedtek... Elállták az utat előlünk! Nem tá-gítottam éjfélig, akkor kiüzent; csavargóknak pusztán a helyük...

El innen! - Egy ugrással felborította a boglyatronást. - Ki innen rongyok, rabszolgák, csavargók! Ki innen piocahad! Ki innen, miattatok gurultam sárba! Ti rántottátok le rólam a palástot!... Miattatok ment tönkre az országom! Isten is biztosan átöltötte meg! Bemocsokoltatok, de a vérem nem mocsokolhatótok be! A vérem fejedelmi vér maradt! Király vagyok, megint király vagyok! Közben felkapott egy acéllyát, kifeszítette. A tatárnók földreprezték sikollyal rohantak széjjel A szakállas nyilas döngve csapott a gerendába és zengett-rezgett tovább. Mindnyájan a kijárat felé tödultak-sodródtak. A király hangja egyre tisztult, elvesztette kelemetlen mámoros rezgését, ércesen dallamosan bontakozott, a büszkeség, a méltóság, a gőg kondult meg benne: "Pusztuljatok elém! Most a tisztták jönnek elém hódolni! Most egy öreg fogja csokolni a ciszám! Most fog elém borulni anyám vére!... Jeromos, te itt maradsz! Olvasni fogsz a bibliából, azután vérsézt, áldozol odakint a nyir alatt Kumannak! Künn a tatáránnyok dideregge rohantak lengve ruháikban a hómenetben. A kisrétek kis csoportokban tanácskozva szédelt szerte. A pajtában gyertyák reszkette ragyogtak, Jeromos remegő hangon olvasta a bibliát. Kivüle csak a három rabszolga volt benn: Himós, Bárányka és Mázsá, föld-reborulva; meg Csépnán térdelt egy gerenda alatt. A király feszült izmokkal, düldött véreres szemekkel, átszellemülten szavalt tovább: "Abraham, Mózes, Attila, Krisztus mind jöjjenek hódolni! Mert én vagyok László, a magyarok, a tótok, a kunok király!... Torkára krakogás tolt. Hangjába robaj keveredett, azután le-tört, belevezett a recségekbe, mint repedt harsóna szava a viharba...

Különbön nála ez a fél-részeg állapot most már hetekig tartott és sohasem lehetett tudni józan-e, vagy ittas? De ilyen zavaros, rozsaszinkódós állapotban volt a legkedvesebb. Főlényes, tréfiás, ragyogó. Folyton kötekedett. Minden ok nélkül nyersen és nagyokat nevetett. Kiseretében mindenkiné gyunyevet adott. Léhü-tőinek pompás gúnnyal beszélt ilyenkor az ország nagyurairól. Byenkor minden főurnak megvult a maga megszokott állatcime: Henrik mester, a hatalmas német-újvári gróf volt például mindig a "Stájer Vadkan". "Kopasz Héjjának" Dömötört, Mihálka fiát, a zsgori kincstartót hívta. A fehérvári tanácsurak rövid neve pedig egyszerűen a "gulya" volt.

Estefelé a Csög-halomhoz érkeztek. A király egy kis izgalommal tekintgetett körül. Mintha szaladozott volna a mámor... Ezt a nyirfást, mintha már látta volna valaha... Igen! egyszer farkasvadászatra jöttek ide nagy-bátyjával Körösszegegről... Még emlékszik, valami régi kun istene-nekről beszélt neki az öreg, valami farkasalakba bujt rossz szellemekről, és akkor az ő izgatott gyermek-fantáziájába mélyen fész-kelt bele. Éjjel alig tudott aludni. Hány-kolódott. Folyton nagybátyja alakja merült eléje. Ahogy hat éve utoljára látta: bő, hosszú, ezüstvirágos kunköpenyben; fején a nemzetségek prémes, holdas, magacs-csucus süvegével. Két szolga tartotta kétoldalt, mert súlyos, hévütötte teste már régen nem bír magától állni. Ragyavert dióbarna arcán a szakáll sűrű volt, göndör, fekete és kékfényű, mint a vakvarjú szárnya. Riadtan gondolta: vajjon hogy fog elébe lépni... Hogy fog szeme-be nézni ennek a büszke, öreg, óhitű kun urnak, nagy fejedelmi családja legőregebb, leg-igazabb sarjának?... Törletlen, tűzben csillogó szemétől előre félni kezdett, de eltagadta maga előtt... Legjobb lesz felemelt fővel, fenséggel lépni elébe...

A kun legények egy pillanat alatt kifirintették az első karamot, a villásszarvu marhákat kihajtották a fűzes-szélre. A pástorkat is kikergették nádviskóikból, csaldostul a hóra. Egy hosszuhajú, villogószemű ellenkezni merészelt. Mextelen, izmos, barna kar-

...Az ajtó felakasztották, mert gyujto-gatot, a fü is gyujto-gatóná vált, de ő érdemben részegült. Hogy leh-tett ez? Ára 30 cent. Megrendelhet az H. B. PUBLICATION SOCIETY 225 East 90th St., New York, N. Y.

Az a hajnalon megölték. Talán a kisrétek, de lehet, hogy a kunok.

ITALIAN... A rendszer...

boxoló hajnok... Rendes élet... Elegeinte es...

A MODERN HERKULESEK

A rendszeres testgyakorlás. — Milyen életkorban legerősebb az ember? — Mathew I. Tauszki, Edward Gokenbach és Joseph Vitole a jövő izomcsodái.

ALTALÁNOSAN elismert tény, hogy minden alkotásnak az ereje az alapozás erősségében rejlik s így testi erőnk is attól függ, hogy az építési időben hogyan vetettük meg az alapját, vagyis hogy milyen gondot fordítottunk főként képességeink kifejlesztésére.

A rendszeres és gondos testi nevelésnek feltétlenül sikeres az eredménye s bár nem lehet mindenkiből professzionista birkózókat és súlyemelőket nevelni, de az bizonyos, hogy csak átlagos, de rendszeres testi nevelés mellett az átlagos fizikumú emberek fölé emelkedhetünk.

Bármily nagy gondot fordítunk a testgyakorlásra és bármennyire is vágyakoznak sokan, hogy az elsők közé emelkedhessenek, nagyon sok esetben csalódnak ezen törekvésükben, mert az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy egy-egy ilyen izom-óriás, egy modern Herkules pályafutásában, a szorgalom és ambíciók kivül nagy szerepe van a véletlennek is illetve az ugynevezett születési előnyöknek.

Igazán nagy karriert csak nehézsúlyú ember érhet el s a kit egyszer a születésekor nyert testalkata a könnyűsúlyúak közé húz, az hiába igyekezik, mégsem képes magát átdolgozni a nehézsúlyúak közé.

Találhatunk a könnyű és közepesúlyú athléták között is olyanokat, akik bámulatos mutatványokat végeznek, akik nagyon nehéz súlyokat felemelnek, de a hatalmas izmu, nagy mellkasu, csodálatosan nagy súlyokat emelő, győzedelmes birkózó, bokoló bajnokok mégis csak a nehézsúlyúak sorából kerülnek ki. Hogy mikor éri el az emberi erő a maximumát, vagyis hogy milyen korban legerősebbek az emberek, azt nagyon bajos, sőt lehetetlen meghatározni.

Tornászok és bokolók érnek el rendszerint hamarabb a tetőpontra s ezek körülbelül a tizenéves és harminc éves között érik el a legnagyobb sikereiket, bár egyesek tovább is kibírják. Birkózók és súlyemelők már inkább csak a 23—25 éves korban jöhetnek igazán előtérbe.

A testi formát talán legjobban a birkózók tudják megtartani s talán leghamarabb a súlyemelők veszítik el.

Rendes életmód és tréning mellett a testi forma nagyon sokáig megőrizhető minden különösebb nehézség nélkül, mi gellenben a forma kifejlesztése sokkal nagyobb nehézségekkel jár.

Bármilyen testgyakorlási ágat kezdünk kultiválni, nagyon kell vigyáznunk, hogy csak lassan és fokozatosan haladjunk előre.

Eleinte csak az elemi, a könnyebb gyakorlatokat végezzük s csak azután térhetünk át a nehezebbekre. Hetenkint háromszori gyakorlás teljesen elegendő, mert így közbeeső napokon az izomrendszerünknek alkalmunk van kipihenni a gyakorló napok fáradságait.

A túlzásba vitt nehéz gyakorlatok, a szünet nélküli és gyorsított erőmegfeszítés súlyos, sőt halálos kimenetelű lehet a szervezetre s bár a sportegyesületekben nagyon elővigyázatosak, mindamellett előfordulnak ilyen esetek.

A magyarországi sportemberek közül nagyon sokan emlékeznek még Horváth Istvánra, ki a nemzetközi izomszépségversenyen az első díjat nyerte s kinek a szereplésétől nagyon sokat vártak Magyarországon.

Tréningjét azonban túlságba vitte; állandóan reggeltől estig folyvást súlyokkal dolgozott azonkívül birkózott is.

Tulfszított izmai végül is felmondták a szolgálatot; izomsorvadást kapott s ez a legtöbb esetben gyógyíthatatlan betegség rövidesen sirba vitte. Magyarországon egyik legjobb athlétáját.

Amerikai sportkörökben most nagyon sokat foglalkoznak

három fiatal athlétával, a jövő nagyságaival, kik mint hiteles adatok bizonyítják, egyrészt a korukhoz, másrészt a testsúlyukhoz viszonyítva máris nagyszerű dolgokat produkáltak.

Mathew Tauszki egy albányi iskolás fiú, mert még alig tizenhat éves egyike ezen három emelkedő nagyságnak.

Tizenhárom éves korában még csak 85 font nehéz volt s igazán senki sem sejtette benne a közeljövő egyik legjobb athlétáját.

Tizennégy éves korában véletlenül látott egy birkózó versenyt s a match győztesének Wladek Zbyszkónak az egész egyénisége oly hatást gyakorolt rá, hogy nemcsak hogy teljesen feligazgatta távozott, de egyben avval a szilárd elhatározással, hogy ő is birkózó lesz.

Ma, vagyis három év múlva 126 font nehéz; mellkasa 36 inch, bicepse 14 inch, míg nyaka majdnem 15 inch.

Rendszeres súlyzó tréninget folytatott, majd lassankint áttért a súlyemelésre s ezideig a következő, valóságos rekordszámba menő eredményeket ért el.

Bal karral 165 font (hajlított test.)

Jobb karral 165 font (hajlított test.)

Két karral (tisztá emelés) 170 font.

Két karral (csavarás) 190 font.

Szakitás egy karral 125 font.

Ezek az eredmények figyelembe véve Tauszki korát és testsúlyát igazán bámulatosak, bár a csavarást még fokozhatja s egyáltalában nem lesz meglepő, ha rövid időn belül felvesz 220—225 fontot.

Edward Gokenbach eredményei vetekednek Tauszkiéval.

Testsúlya 175 font, magassága 5 láb 7 inch, melle 45 inch és bicepse 16 inch.

Gokenbach mindössze 17 éves s az előjelek után ítélve bizonyára nehézsúlyú athléta lesz.

Tréningjét szertornázással kezdte, de kiváló előszeretettel gyakorolta a kézállás minden fajtát, míg a súlyokra alig két éve fordít csak nagyobb gondot.

Két karu emelése 190 font, könnyen csavar 220 fontot s ezideig talán csak azért nem vitte feljebb, mert súlyzójára nem rákhat fel nagyobb súlyt.

Rendkívül gyors és furge, ki partnerjével, Massimoval együtt, mint színpadi akrobaták érik el óriási sikereket.

Joseph Vitole (Brooklyn, N. Y.) a harmadik fiatal óriás szintén kitünő eredményekkel dicsekedhetik. Egy kar 160 font, két kar 182 font, két kar csavarás 204 font; a fogaival 150 fontot emel, míg kinyújtott karral kitart mindegyik kezében egy-egy 50 fontos súlyzó, s a legerősebb drótszöveget is könnyen meghajlítja.

Ezek az adatok mutatják, hogy a rendszeres tréningnek az üdvös hatása elmaradhatatlan s tisztán csak az egyéni ambíciótól függ, hogy milyen lesz az eredmény.

Elvitathatatlan, hogy a testi erő fejlesztésénél a súlyzóknak elsőrangú szerepük van, de viszont az is tény, hogy egy gyermeknek nem lehet még nehéz súlyokat a kezébe adni.

A legegyszerűbb, ha a gyermekeket 10—12 éves korukban szertornázásra fogjuk, majd könnyű 1—2 fontos súlyzó gyakorlatokat végeztetünk velük s lassankint 14—15 éves korukban áttérhetnek fokozatosan a 20—25 fontos, vagy még nehezebb súlyzókra is.

Vég e redményben nem az a fontos, hogy tornázás, vagy súlyemelés, vagy birkózás a kedvence sportáguk, hanem az, hogy legyen egy sportág, amelynek a kultiválása révén kifejlesztessük testi erőnk és egészségünkét.

Frank Imre.

Felső kép
E. Gokenbach

Középső kép
J. Vitole

Alsó kép
M. Tauszki

VIDÁM PILLANATOK

A TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT.

Bíró: Lásd, lásd, Gerencsár Péter, magát csak mindig megfogják!
Vádlott: Kérem alássan, nagyságos ur, csak ne tullozzon olyan nagyon!

MALICIA.

Korcsmáros: Lelőttem a szomszéd macskáját; meg-e büntetnek érte?
Ügyvéd: Hogyne, hiszen ez vadország!

MŰVÉSZI FOGÁS.

A borbélyom nagyon ügyes ember. Hajnyírásakor olyan borzasztó történeteket mesél, hogy az embernek minden hajszála égnek áll.

SOK LESZ!

Orvos: Ugy — most rakjon a hátára és a mellére egy-egy mustár-tapaszt.
Beteg: Kérem doktor ur, ilyen kevés husra nem lesz sok két adag mustár?

NYOMDÁSZ-INAS.

Mert a betűket ismeri, azt hiszi, hogy olvasni tud. Így próbálja ki a tudományát.

ÖNAMITÁS.

— Hová lovagol, báró ur!
— Báró: Én Soroksárra igyekszem — és ön?
— Aljegyző: Én Budapestre kerékpározok.

ALÁPOS SEJTELEM.

— Sejttem, hogy ma reggelig akarsz a korcsmárban maradni — no mert felrakod az egész fegyverzetedet!

ÜZLETI RÖVIDSÉG.

— Szeretnék önnel összeköttetésbe lépni!
Kereskedő: Női kelme, férfi kelme vagy a leányom?

REMLÁTVÁNY.

— Kt törnek-kerékbe ily késő éjszakán??

A VIPERA

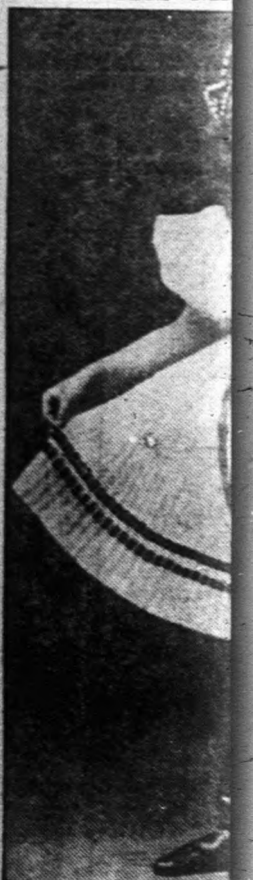
KIS fekete hangya...
...ment a...
...szülővárosából...
...mi morzsát, dog...
...levéldarabot keres...
...Amint így megy...
...az egyenes úton...
...csak árnyék vetődik...
...ten látja, hogy a...
...ján nem mehet tov...
...Valami fekete dom...
...rajta... Fut jobbra...
...ra, de csak nem ér...
...dombnak. Nem le...
...rül.

— Nagy baj, nag...
...mondta magában a...
...gyorsan, ahogy csak...
...bai birták rohant...
...felé, hogy segítsen...
...A félúton találko...
...sik hangyával...
...Összedugják fejüket...
...mük kimered és így...
...nek borzasztó izgat...
...tán megfordulnak m...
...ten és szaladnak ves...
...érték már a fekete...
...Akkor látják ijedt...
...hegy nem áll nyugod...
...más hegyek szokták...
...lassan emelkedik...
...alábocsátkozik.

Elhatározták, hogy...
...ják az utat és mere...
...vágják a hegynek...
...pasztalják: micsoda...
...lehet-e rajta valami...
...találni?

Hát látják, hogy...
...rókkal, furesa füv...
...telinöve, ami könn...
...rajta a kapszkozás...
...nangyák nem tudtak...
...is tudták volna, hogy

KIS MA

Bemutatok gyerekek, is...
...kát, aki táncosnőnek ké...
...csak 6 éves. Ez a kis tán...
...szerzőnek és nejének le...
...nepélyen gyönyörködtet...
...gyar ruhában a magya...

A VIPERAKIGYÓ ÉS A HANGYÁK

KIS fekete hangya mászott, mászott és igyekezett előre. Ment a bolyból, az ő szülővárosából munkába. Valami morzsát, döglött bogarat, levéldarabot keresett.

Amint így megy, mendegél az egyenes úton, egyszerre csak árnyék vetődik rá. Ijedten látja, hogy a rendes útján nem mehet tovább előre. Valami fekete domb emelkedik rajta... Fut jobbra, fut balra, de csak nem éri végét a dombnak. Nem lehet megkerülni.

— Nagy baj, nagy baj, — mondta magában a hangya és gyorsan, ahogy csak apró lábai bírták rohant vissza hazafelé, hogy segítséget hozzon. A félton találkozik egy másik hangyával. Megállnak. Összedugják fejüket, apró szemük kimered és így beszélgetnek borzasztó izgatótan. Aztán megfordulnak mind a ketten és szaladnak vissza. Odaértek már a fekete hegyhez. Akkor látják ijedten, hogy a hegy nem áll nyugodtan, amint más hegyek szoktak, hanem lassan emelkedik föl, aztán alábocsátkozik.

Elhatározták, hogy folytatják az utat és merészen neki vágnak a hegynek, hogy kitapasztalják: micsoda is az és lehet-e rajta valami zsákmányt találni?

Hát látják, hogy a hegy szőrökkel, fursza füvekkel van tele, ami könnyűvé teszi rajta a kapaszkodást. A kis hangyák nem tudták, honnan is tudták volna, hogy egy fiun

voltak rajta, kis fiun, aki ott a fűben az ő utjuk közelében aludt.

Kapaszkodnak tovább a szőrös hegyen és egyszerre csak egy barlang elé érnek. A kis hangyák nem tudták, honnan is tudták volna, hogy az a barlang a kis fiu zsebe volt.

— Jaj pajtás, — mondta az egyik hangya, — gyere fuasunk haza, ebben a barlangban biztosan a szarvasbogar lakik, kirohan és halálra csip minket.

A másik hangya azonban bátor hangya volt és így felelt: — De biz nem megyek én üres kézzel haza. Várj te itt a barlang szájánál, én bemászom és ha segítségért kiáltok, gyere utánam és segíts rajtam.

Azzal eltűnik a barlang nyílásában, a másik pedig odakiün szívdobogva várta: mi lesz a társával.

Amíg a hangyák ezeket a kalandokat élték át, azalatt a Viperakigyó fölébredt. Sokáig lusta és rosszkedvű volt, amikor fölébredt.

— Szsz! — mondotta szsz! — Kit harapjak meg ma? Haragszom és meg kell valakit csipni.

Azzal egy kis madár felébökögt a kétágu fulánkjaival. De a madár gyorsan elröpült és a levegőben csicseregve ki-nevette a csuszó kigyót, aki nem tudott repülni.

És azzal haragosan csuszott tovább a földön és keresett valakit, akit megcsipjen. Amint így csuszik, egyszer-

re maga előtt lát egy gömbölyű szőke dombot, ami szőke fűvel van tele. (Ez volt a kis fiu feje). Először lustán meg akarta kerülni, de aztán látta, hogy a szőke domb lélegzik és így szól magában: — Ez egy ember és úgy lát-szik, alszik. Meg fogom csipni, hogy kitölthessem a mér-gemet.

Azzal fölgaskodott, hátraszögte a fejét és kitöltötte a fulánkját, hogy a kis fiut megcsipje...

Még a madárral veszekedett a Viperakigyó, amikor a két kis hangya egy fehér síkos völgybe ért. (Ez volt a kis fiu nyaka, de őt est nem tudták.) Nehezen mentek a csuszós völgyben, de csak mentek előre. Amint így mennek, hegyhez érnek, azon fölkapaszkodnak és akkor látják, hogy egyszikla mered előttük. (Ez volt a kis fiu orra.)

— Menjük haza már, — mondta az, amelyik a morzsát cippelte.

— Nem, én még nem megyek! — mondta a másik és ezen összeveszttek.

Amint aztán veszekedtek, ezzel megcsiklandozták a kis fiu orrát, a kis fiu nagyott tiesszentett fölébredt és föl-ült...

Ebben a pillanatban akarta a Viperakigyó megcsipni a kis fiut. Éppen amikor döfött feléje a fulánkjaival, ült fel a kis fiu, és a Viperakigyó nem érthette el. A hangyák megmentették a kisfiut.

A SZABADSÁG SZABÁSZATI ISKOLÁJA

Gyerekek, mondjátok meg a méből. A szabásminta ára 12 cent.

4114. Kis lány ruha. Háromféle nagyságban kapható a szabásmintája, 12, 14 és 16 évesnek való. A 14 évesnek való ruha elkészítéséhez 4 3/4 yard kell a 36 inches kelméből. A szabásmintája 12c.

4127. Női köpeny. Négy nagyságban kapható a mustája, kicsiny, 34-36, közép, 38-40, nagy, 42-44 és extra nagy 46-48 inches mellbőséggel. A közepnagyságu köpeny elkészítéséhez 5 1/2 yard kell a 44 inches kelméből. A szabásminta 12 cent.

4103. Leány köpeny. Hatféle nagyságban kapha-

Bármelyiket akarjuk elkészíteni, rendeljük meg a szabásmintákat, amelyek számszerint a következőkben vannak ismertetve:

4073. és 4113. Női kosztüm.

A blúz, amelynek száma 4073, hatféle nagyságban van szabva nálunk. 34, 36, 38, 40, 42 és 44 inches mellbőséggel. A 4113. számú szoknyára 7féle nagyságu szabásmintánk van. 25, 27, 29, 31, 33, 35 és 37 inches derékbőségű. A közeperteműnek való kosztüm elkészítéséhez, úgy mint a rajzunk mutatja, 32 inches figurás kelméből 5 1/2 yard és egyszerű kelméből 2 1/8 yard kell. Az aljbőség 2 1/8 yard. A blúzhoz való szabásminta 12 cent, a szoknyához való szabásminta szintén 12 cent.

4124. Leány ruha.

Háromféle nagyságu szabásminták van hozzá. 16, 18 és 20 évesnek való. A 18 évesnek való ruha elkészítéséhez 5 1/4 yard kell a 36 inches kel-

tő a mustája, 6, 8, 10, 12, 14 és 16 évesnek való ruhához. A 12 évesnek való ruha elkészítéséhez 4 yard kell a 44 inches kelméből. A szabásminta 12 cent.

4107. Női blúz.

Hétféle nagyságban kapható a mustája, 34, 36, 38, 40, 42, 44 és 46 inches mellbőséggel. A 36 inches blúz elkészítéséhez 3 yard kell a 32 inches kelméből. A musta ára 12 cent.

3969. Háziruha.

Hétféle nagyságban kapható a szabásmintája, 36, 38, 40, 42, 44, 46 és 48 inches mellbőséggel.

3992. Kötény.

A szabásmintája 4 nagyságban kapható, kicsiny, közép, nagy és extra nagy. A közeperteműre való kötény elkészítéséhez 3 3/4 yard kell a 36 inches kelméből. A musta ára 12 cent.

A rendelések erre a címre küldendők: Szabadság Szabászati Iskolája. Box 171. Cleveland, O.

KIS MAGYAR TÁNCOSNŐ.

FÜZY GLADYS.

Bemutatók, gyerekek, ismét egy bájos kis magyar származású leánykát, aki táncosnőnek készül s máris aratja a sikereket, pedig még csak 6 éves. Ez a kis táncosnő, Füzy Gladys, Füzy Istvánnak, a zeneszerzőnek és nejeinek leánykája, aki Clevelandban sok magyar ünnepélyen gyönyörködtette már táncával a közönséget. Amikor magyar ruhában a magyar szót járja, magával ragadja a néző-közönséget.

HIRES VITÉZ ÉS ABÉCE.

— Én vagyok a Hires Vitéz, Nagy a bátorságom; Vitézségre nincsen párom Hetedhét országon!

Én mindenkit meghódítok, Nincs irgalom, pardon! Hol az ellen? Álljon elő, Éhes már a kardom...

— Itt vagyok, bár nem ellenség. A nevem: Abéce. Hanem azért sok vitéznek Volt már fölem félsze!

Nosza rajta, Hires Vitéz, Kihívásod tartom!

— Várj csak te szegény Abéce, Mig kirántom kardom!...

— Hohó pajtás, ne oly fennes; Halld, megszomog néked; Én ellenem nem ér semmit Kardod, vitézséged.

Tudd meg azt is, én nem karddal S nem vére verekszem; Türelemmel, szorgalommal Hódítasz meg engem!

A KIALLITÁSI IGAZGATÓ-SÁGNÁL.

Mihály gazda: Azt hallom, instálom, hogy baromkiállítás is leszén. Kap aztán valamit az ember érte?

Igazgató: Ha valami kiválótot hoz, jutalomra számíthat.

Mihály gazda: No akkor elhozom a fiamat is. Annál nál nagyobb számár nem egy-hamar akad.

GYERMEKEK MÜCSARNOKA

